

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣ

(ಆದರ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ)

ಸಂಕಲನ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ :

ಡಾ|| ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಒಹೆಬ್‌ಡಿ.

ಪ್ರಕಾಶನ :

ಐತರೇಯ ಪ್ರಕಾಶನ ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ

ಪಾಜಕ, ೬೭, ೫೦ ಅಡಿ ರಸ್ತೆ, ಹನುಮಂತನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ೫೬೦ ೦೧೯.

ಮಹಾಪೋಷಕರು

(ಗೀತಾವಧಿ ಪುಟ ೧೦೮ ರಿಂದ ಮುಂದುವರಿದದ್ದು)

ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಎ.ವಿ. ನಾರಾಯಣರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಕಾಕೋಳು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ವರಾಹಮೂರ್ತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಚತುರ್ವೇದಿ ಪದ್ಮನಾಭಾಚಾರ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸುಬ್ಬರಾವ್, ಕರ್ನಾಟಕ
ಶ್ರೀ ವಿ|| ಬಾದಿಹಾಳ್ ಅನಂತಾಚಾರ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಜನಾರ್ದನ ಕಟ್ಟಿ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ
ಡಾ|| ಆರ್.ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಡಿ.ಎ. ನಾಗರಾಜರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಾ ಬಾಯಿ ಜಿ. ರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಕುಮಾರಿ ಅರ್ಪಣ ಎಂ. ಕಲಘಟಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಟಿ.ಕೆ. ನಾಗರಾಜರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಮಧ್ವರಮಣಾಚಾರ್ ಹೆಚ್.ಎನ್, ಕಡೂರು
ಶ್ರೀ ಡಿ.ವಿ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಡಾ|| ಯು.ಎಸ್. ನರಸಾಪುರ್, ವಿಜಾಪುರ
ಡಾ|| ಮಾಧವಿ ನರೇಂದರ್, U.S.A.
ಶ್ರೀ ಆರ್.ಹೆಚ್. ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಜಮಖಂಡಿ
ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಬಿ. ಪುರೋಹಿತ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ
ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿಠಲಮೂರ್ತಿ, ಬೊಮ್ಮಗಟ್ಟಿ

ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣ

(ಅದರ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ)

ಸಂಕಲನ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ :

ಡಾ|| ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯ, ಎಂ.ಎ., ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ.

ಪ್ರಕಾಶನ :

ಐತರೇಯ ಪ್ರಕಾಶನ ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ

ಪಾಡಕ, ನಂ.೬೭, ೫೦ ಅಡಿ ರಸ್ತೆ,

ಹನುಮಂತನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು -560 019

TAPTAMUDRADHARANA : Compiled and translated by Panditaratna,
Sastrapravachanakesari, Pravachanacharya, Vidyavachaspathi,
Sacchastravichakshanaratnam, Sacchastrapravachanapraveena,
Dr. Vyasanakere Prabhanjanacharya, M.A. , PhD and published by
Aitareya Prakāshana, Vyasanakere, No. 67, 50 feet road,
Hanumanthanagar, Bangalore - 560 019

Second Edition : 1995

© Dr. Vyasanakere Prabhanjanachaya

Price : Rs. 5/-

Printed by:

AKSHARA GRAPHICS
No. 53, 1st B Cross, 5th Block, 3rd Stage
3rd Phase, Banashankari,
Bangalore - 560 085

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮುನ್ನುಡಿ	i-vii
ತಪ್ಪಚಕ್ರಪ್ರಶ್ನೆ	viii
೧. ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ	೧
೨. ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣದ ಮಹತ್ವ	೧
೩. ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣ ವಿಧಿ	೨
೪. ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪಾಪ	೩
೫. ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ಸರ್ವರಿಗೂ ವಿಹಿತ	೪
೬. ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಗೆ ವಿಹಿತಕಾಲ	೫
೭. ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ವಿಹಿತ	೫
೮. ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ಅವಶ್ಯ	೬
೯. ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮುದ್ರಾಧಾರಣವು ಅವಶ್ಯ	೬
೧೦. ತಪ್ಪಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಪರಮಹಂಸ ಗುರುಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು	೬
೧೧. ಗೃಹಸ್ಥರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲ	೭
೧೨. ವಿಧುಕ್ಷಮಗಿಯೇ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು	೮
೧೩. ಮುದ್ರಾಂಕನ ವಿಧಿ	೮
೧೪. ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣ ಮಂತ್ರಗಳು	೯
೧೫. ಚಿನ್ನದ ಚಕ್ರಶಂಖಗಳು ವಿಹಿತ	೯
೧೬. ಚಕ್ರಾದಿಗಳ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳು	೯
೧೭. ತಂದೆ, ಪುರೋಹಿತ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಮುದ್ರಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ	೧೦
೧೮. ಮುದ್ರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೧೦
೧೯. ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣ ವಿಧಿ	೧೧
೨೦. ಚಕ್ರಾಧಾರಣ ಸ್ವಳ	೧೧
೨೧. ತಪ್ಪಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಧರಿಸದ ವೈಷ್ಣವನು ನಿಂದ್ಯ	೧೨
೨೨. ತಪ್ಪಮುದ್ರೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮತದ ಪೀಠಾಧೀಶರಿಂದಲೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು	೧೩
೨೩. ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ	೧೪
ಪರಿಶಿಷ್ಟ-೧- ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರುತ್ಯಾದಿಗಳು	೧೬
ಪರಿಶಿಷ್ಟ-೨- ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸಹಸ್ರಾರಸ್ತುತಿ	೨೦
ಪರಿಶಿಷ್ಟ-೩- ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳ ಚಕ್ರಸ್ತುತಿ	೨೧
ಪರಿಶಿಷ್ಟ-೪- ಶ್ರೀಅಂಬರೀಷಕೃತ ಸುದರ್ಶನಸ್ತುತಿ	೨೭

ಮುನ್ನುಡಿ

ಮೋಕ್ಷವು ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವಾಗಿದ್ದು, ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದವು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ; ಭಗವಂತನ ಪರಮಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಭಗವದಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವೂ ಸಾಧನವಾಗಿವೆ. ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗುವ ಕರ್ಮಯೋಗವು ದಾನ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಅನೇಕ ತೆರನಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 'ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆ'ಯು ಅಪಾರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಪಡೆದ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸಾಧನ.

ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತಿಯು ಸಕಲಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೂ ಹೃದಯಸ್ಥಾನೀಯವಾಗಿದ್ದು ವೈಷ್ಣವರ ಅಸಾಧಾರಣಲಕ್ಷಣವೆನ್ನಿಸಿದೆ. ವೈಷ್ಣವತ್ವಕ್ಕೆ ದ್ಯೋತಕವಾದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಬಾಹ್ಯಲಕ್ಷಣವೆಂಬುದು 'ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆ'ದ ಹಿರಿಮೆ. ವೈಷ್ಣವರಾದ ಸಕಲ ವರ್ಣದವರಿಗೂ ಕಡ್ಡಾಯವೆಂಬುದಾಗಿ ಇದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ವಿಧಿಸಿವೆ. ಪ್ರತಿದಿನದ ಗೋಪೀಚಂದನದ ಉರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರಧಾರಣೆ, ಪಂಚಮುದ್ರಧಾರಣೆಯಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾಹ್ಯಸಂಸ್ಕಾರವಾಗಿ ಈ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಪಂಚಸಂಸ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ 'ತಾಪ'ವೆಂಬ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಈ 'ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆ'ಯೇ ಆಗಿದೆ. ಜಾತಕರ್ಮ, ಚೌಲ, ಉಪನಯನ, ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಲ್ಲದ ಹೊರತು ಇದಿಲ್ಲದೆ ಉಪನಯನಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಘೋಷಣೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಶಯನೈಕಾದಶೀ (ಅಷಾಢಶುಕ್ಲ ವಿಕಾದಶಶೀ), ಶ್ರವಣದ್ವಾದಶೀ, ಉಪಾಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷಪರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ (ತಪ್ತ) ಸುದರ್ಶನ ಧಾರಣೆಯು-ಸುದರ್ಶನ (ಸುರೇಂದ್ರಪ್ರಭಾಸ) ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಅಪೂರ್ವ ಸಾಧನ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಹಿರಿಮೆ ಇದೆ. ಸಾಂಸಾರಿಕ ತಾಪತ್ರಯಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೂ ಸಹ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ಅವಶ್ಯ ಎಂಬುದು, 'ಉಷ್ಣಂ ಉಷ್ಣೇನ ಶೀತಲಂ' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೋಕನ್ಯಾಸದಿಂದಲೂ ಸಹ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ-ಮುದ್ರರಘೇ ಭ-ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಬಲ್ಲರು; ಅ-ಮುದ್ರರಲ್ಲಿ ಎಂದು ಭಾವ.

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯ ಮಹತ್ವವು ಋಗಾದಿವೇದಗಳಲ್ಲೂ, ಪದ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲೂ, ಮಹಾಭಾರತಾದಿ ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲೂ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ವಿವರ ಸುಮಧ್ಯವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ :

ಸಪ್ತನಾನ್ ಸಹ ಮಹಾದರಣಾ ನೃನ್ ಪಾಪಿನಾಂ ಪ್ರಕೃತಿಕೋಪಪ್ರಯಾಕೃತಿ |
ವಾರುಣಾಘೇಗಾದರಣಾ ಸ್ಮ ಸ ಗ್ರಾಹಯತ್ಕೃತಿ ಸುದರ್ಶನದ್ವಯಮ್ ||

(9/39) ||

ಅನಂತರವೂ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳು (ಚಕ್ರಸ್ತುತಿ), ಶ್ರೀವಿಜಯೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳು (ತಪ್ತಚಕ್ರಮೀಮಾಂಸಾ), ಶ್ರೀಸತ್ಯಾಭಿನವತೀರ್ಥರು (ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವ ಮತ್ತು ಅದರ ಟೀಕೆ), ಶ್ರೀ ಕುಂದಲಗಿರಿಆಚಾರ್ಯರು (ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣಸಮರ್ಥನಂ), ಶ್ರೀ ಭಲಾರೀನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು (ಸ್ವತ್ಯರ್ಥಸಾಗರ), ಶ್ರೀಭಲಾರೀ ಶೇಷಾಚಾರ್ಯರು (ನಿರ್ಣಯರತ್ನ), ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು (ಸ್ವತಿಮುಕ್ತಾವಲಿ) ಮೊದಲಾದ ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ² ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅನೇಕ ಲಿಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ತಪ್ತಚಕ್ರಭೂಷಣ'ವೆಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಸಂಕಲನವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.³

ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳ ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕೆಯ ಫಲಸೌರಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣದ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ವಿವರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು

- 1 ಅಯಂ ಭಾವಃ | ತತ್ಪ್ರತ್ಯಾನಯೋಗ್ಯಾನಾಂ ವಿನಾಶಾಂ ಭುವಯೋಽಪ್ರವೃತ್ತಾಂ ಶಂಖಚಕ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಚಪ್ತಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಷ್ಣುರೀಕ್ಷಾಂ ಕಾರಯಿತ್ವಾ ತೇಭ್ಯಃ | ಆದರೇಣ ಸಹ ಸ್ವಶಾಸ್ತ್ರಮುಪದೇಶಃ ಇತಿ ಭಾವಃ | ಅನೇನ ತಪ್ತಚಕ್ರಶಂಖಧಾರಣಾರೂಪ ವಿಷ್ಣುರೀಕ್ಷಾರಹಿತಾನಾಂ ಸ್ವಶಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶೋ ನ ಕಾರ್ಯಃ ಇತಿ ಸೂಚಿತಃ ||
- ಭಲಾರೀಶೇಷಾಚಾರ್ಯರ ಸುಮಧ್ಯವಿಜಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

- 2 ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವ ಮತ್ತು ಅದರ ಟೀಕೆ ಹಾಗೂ ಕುಂದಲಗಿರಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿ ಇವು ಮೊಪಪೇಟೆಯ ಶ್ರೀಸತ್ಯವ್ರಮೋದತೀರ್ಥ ಗ್ರಂಥಾಗಾರ (ಉತ್ತರಾದಿಮಠ)ದಲ್ಲಿ, ಶ್ರೀವಿಜಯೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳ ತಪ್ತಚಕ್ರಮೀಮಾಂಸೆಯು ನೃನ್ ಸಂಗ್ರಹ (ಶ್ರೀವಿಜಯತೀರ್ಥ ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಸ್ತಲಿಪಿತ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವ್ಯಾಸನಗರ)ದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿದೆ; ಇತರ ಕೃತಿಗಳು ಮುದ್ರಿತವಾಗಿವೆ.

- 3 ವಿಸ್ತರಸ್ತು ಶ್ರೀಮದ್ವಿಜಯೇಂದ್ರತೀರ್ಥ ಶ್ರೀವಾದಕೃತ ಚಕ್ರಮೀಮಾಂಸಾಯಾಂ ದ್ರವ್ಯಃ | ಏವಂ ಸ್ವತಿಮುಕ್ತಾವಲಾಂ ಪ್ರಾಚೀನ ಲಿಪಿಗ್ರಂಥೋದ್ವಹ ವಿಚಾರಾ ಕೃತ ಇತಿ ನಾಸ್ತಾಭರತೀವ ಯತ್ಕಃ ಕೃತಃ ||
ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕಾ (V/650)

ಮುನ್ನುಡಿ

ಮೋಕ್ಷವು ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥವಾಗಿದ್ದು, ಭಗವತ್ಪ್ರಸಾದವು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ; ಭಗವಂತನ ಪರಮಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಭಗವದಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವೂ ಸಾಧನವಾಗಿವೆ. ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗುವ ಕರ್ಮಯೋಗವು ದಾನ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಅನೇಕ ತೆರನಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 'ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆ'ಯು ಅಪಾರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಪಡೆದ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸಾಧನ.

ವೈಷ್ಣವಭಕ್ತಿಯು ಸಕಲಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೂ ಹೃದಯಸ್ಥಾನೀಯವಾಗಿದ್ದು ವೈಷ್ಣವರ ಅಸಾಧಾರಣಲಕ್ಷಣವೆನ್ನಿಸಿದೆ. ವೈಷ್ಣವತ್ವಕ್ಕೆ ದ್ಯೋತಕವಾದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಬಾಹ್ಯಲಕ್ಷಣವೆಂಬುದು 'ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆ'ದ ಹಿರಿಮೆ. ವೈಷ್ಣವರಾದ ಸಕಲ ವರ್ಣದವರಿಗೂ ಕಡ್ಡಾಯವೆಂಬುದಾಗಿ ಇದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ವಿಧಿಸಿವೆ. ಪ್ರತಿದಿನದ ಗೋಪೀಚಂದನದ ಉರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರಧಾರಣೆ, ಪಂಚಮುದ್ರಧಾರಣೆಯಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ಬಾಹ್ಯಸಂಸ್ಕಾರವಾಗಿ ಈ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಪಂಚಸಂಸ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ 'ತಾಪ'ವೆಂಬ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಈ 'ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆ'ಯೇ ಆಗಿದೆ. ಜಾತಕರ್ಮ, ಚೌಲ, ಉಪನಯನ, ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಲ್ಲದ ಹೊರತು ಇದಿಲ್ಲದೆ ಉಪನಯನಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಘೋಷಣೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಶಯನೈಕಾದಶೀ (ಅಷಾಢಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶಶಬ್ದೀ), ಶ್ರವಣದ್ವಾದಶೀ, ಉಪಾಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ವಿಶೇಷಪರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ (ತಪ್ತ) ಸುದರ್ಶನ ಧಾರಣೆಯು-ಸುದರ್ಶನ (ಸಿದ್ಧಾಂತತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ) ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಅಪೂರ್ವ ಸಾಧನ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಖ್ಯಾತಿ ಇದೆ. ಸಾಂಸಾರಿಕ ತಾಪತ್ರಯಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೂ ಸಹ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯ ಅವಶ್ಯ ಎಂಬುದು, 'ಉಷ್ಣಂ ಉಷ್ಣೇನ ಶೀತಲಂ' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲೋಕನ್ಯಾಸದಿಂದಲೂ ಸಹ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ-ಮುದ್ರರಘ್ವೇ ಭ-ಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಬಲ್ಲರು; ಅ-ಮುದ್ರರಲ್ಲಿ ಎಂದು ಭಾವ.

ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯ ಮಹತ್ವವು ಋಗಾದಿವೇದಗಳಲ್ಲೂ, ಪದ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲೂ, ಮಹಾಭಾರತಾದಿ ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲೂ ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ತಪ್ಪಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ವಿವರ ಸುಮಧ್ಯವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ :

ಸಪ್ತನಾನ್ ಸಹ ಮಹಾದರೇಣ ನೃನ್ ಪಾಪಿನಾಂ ಪ್ರಕೃತಿಕೋಪ್ರಯಾಕೃತಿಃ |
ದಾರುಣಾಘಗಣದಾರಣಾ ಸ್ಥ ಸ ಗ್ರಾಹಯತ್ಕೃತಿ ಸುರರ್ಶನದ್ವಯಮ್ ||¹

(9/39) |

ಅನಂತರವೂ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳು (ಚಕ್ರಸ್ತುತಿ), ಶ್ರೀವಿಜಯೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳು (ತಪ್ಪಚಕ್ರಮೀಮಾಂಸಾ), ಶ್ರೀಸತ್ಯಾಭಿನವತೀರ್ಥರು (ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವ ಮತ್ತು ಅದರ ಟೀಕೆ), ಶ್ರೀ ಕುಂಡಲಗಿರಿಆಚಾರ್ಯರು (ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣಸಮರ್ಥನಂ), ಶ್ರೀ ಭಲಾರೀನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು (ಸ್ವಾತ್ಮಾರ್ಥಸಾಗರ), ಶ್ರೀಭಲಾರೀ ಶೇಷಾಚಾರ್ಯರು (ನಿರ್ಣಯರತ್ನ), ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರು (ಸ್ವಾಮಿಮುಕ್ತಾವಲಿ) ಮೊದಲಾದ ಮಹನೀಯರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ² ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಅನೇಕ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ತಪ್ಪಚಕ್ರಭೂಷಣ'ವೆಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಸಂಕಲನವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.³

ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳ ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕೆಯ ಫಲಸೌರಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ೨೨ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣದ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ವಿವರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು

- 1 ಆಯಂ ಭಾವಃ | ತತ್ಪ್ರಜ್ಞಾನಯೋಗ್ಯಾಣಾಂ ಜನಾನಾಂ ಭುವಯೋಽಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾಂ ಶುಚಿಚಕ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಚಿದ್ರಂ ಕೃತ್ಯಾ ವಿಷ್ಣುರೀಕ್ಷಾಂ ಕಾರಯತ್ಯಾ ತೇಽಘಃ | ಆದರೇಣ ಸಹ ಸ್ವಶಾಸ್ತ್ರಮುಪದೇಶ ಇತಿ ಭಾವಃ | ಅನೇನ ತಪ್ಪಚಕ್ರಶುಚಿಧಾರಣಾರೂಪ ವಿಷ್ಣುರೀಕ್ಷಾರಹಿತಾನಾಂ ಸ್ವಶಾಸ್ತ್ರೋಪದೇಶೋ ನ ಕಾರ್ಯ ಇತಿ ಸೂಚ್ಯತೇ ||
- ಭಲಾರೀಶೇಷಾಚಾರ್ಯರ ಸುಮಧ್ಯವಿಜಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

- 2 ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವ ಮತ್ತು ಅದರ ಟೀಕೆ ಹಾಗೂ ಕುಂಡಲಗಿರಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿ ಇವು ಮೊದಲೇನೆಯ ಶ್ರೀಸತ್ಯವ್ರತೇಂದ್ರತೀರ್ಥ ಗ್ರಂಥಾಗಾರ (ಉತ್ತರಾದಿಮಠ)ವಲ್ಲೂ, ಶ್ರೀವಿಜಯೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳ ತಪ್ಪಚಕ್ರಮೀಮಾಂಸೆಯು ಸನ್ಮ ಸಂಗ್ರಹ (ಶ್ರೀವಿಜಯತೀರ್ಥ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪನ್ನಲಿಖಿತ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ)ವಲ್ಲೂ ಉಪಲಬ್ಧವಿವೆ; ಇತರ ಕೃತಿಗಳು ಮುದ್ರಿತವಾಗಿವೆ.

- 3 ವಿಸ್ತರಸ್ತು ಶ್ರೀಮದ್ವಿಜಯೇಂದ್ರತೀರ್ಥ ಶ್ರೀವಾದಕೃತ ಚಕ್ರಮೀಮಾಂಸಾಯಾಂ ದೃಷ್ಟವ್ಯಃ |
ವಿದಂ ಸ್ವಾಮಿಮುಕ್ತಾವಲ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಚೀನ ಲಹರಿಗ್ರಂಥೇಷ್ವಪಿ ವಿಚಾರಃ ಕೃತ ಇತಿ
ನಾಸ್ತಾಭಿರತೀವ ಯತ್ಕಃ ಕೃತಃ |

ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕಾ (V/650)

ಉದ್ಗ್ರಂಥವೊಂದರಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಗ್ರಂಥಗಳ ಆಧಾರದೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಉದ್ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಎಂಬುದು ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹಿರಿಮೆ. ಶ್ರೀಸುರೋತ್ತಮತೀರ್ಥರ ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನದಲ್ಲೂ ಸಹ ಅನೇಕ ಉಪಯುಕ್ತ ವಿವರಗಳು ಸಂಕಲಿತವಾಗಿವೆ. ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜರು ತಮ್ಮ ಚಕ್ರಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಹ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವರು. ತಪ್ಪಚಕ್ರಮಾಮಾಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಥಮಬಾರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನೇ ರಚಿಸಿದವರು ಶ್ರೀವಿಜಯೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳು. ಅನೇಕ ಆಕ್ಷೇಪಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಪಕ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಸತ್ಯಾಭಿನವತೀರ್ಥರ ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೭೨ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಚಕ್ರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ; ಅದಕ್ಕೆ ಅವರೇ ರಚಿಸಿರುವ ಟೀಕೆಯಂತೂ ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸಬೆಳಕನ್ನೇ ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿನ ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಕೃತ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ಸಕಲವರ್ಣದವರಿಗೂ, ಸಕಲಆಶ್ರಮದವರಿಗೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಕಡ್ಡಾಯ; ಜಾತಕರ್ಮಾದಿ ಸಕಲ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ವಿಹಿತ; ಪ್ರತಿವರ್ಷದಲ್ಲೂ ಪ್ರಥಮೈಕಾದಶೀ ಮೊದಲಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ವಿಶೇಷ ಕರ್ತವ್ಯ; ಪರಮಹಂಸರಾದ ಪೀಠಾಧೀಶರು ಮಾತ್ರವೇ ತಪ್ಪಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿರುವರು; ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಎಂದೂ ಇದನ್ನು ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ; ಪೀಠಾಧೀಶರಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರೇ ಸನ್ನಿಹಿತರಾಗಿದ್ದು ತಪ್ಪಮುದ್ರೆಗಳನ್ನೀಯುವರು ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವೈಷ್ಣವನೂ ತನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪರಮಹಂಸ ಪೀಠಾಧೀಶರಿಂದಲೇ ತಪ್ಪಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸಹ ಶ್ರೀಸತ್ಯಾಭಿನವತೀರ್ಥರ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಬಿಡಿ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೂ ಸಹ ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ವೈಷ್ಣವ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರತಿಪನ್ನರಾದ ನಿಜವಾದ ಯಾವ ಹೃಹಸ್ತ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಹ ತಪ್ಪಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಪಾಕಿಕೊಂಡ ಅಥವಾ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ತಾವೇ ಕೊಟ್ಟ ಉಲ್ಲೇಖ ಎಲ್ಲೂ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ; ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ತಪ್ಪಮುದ್ರೆ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಇದರಿಂದಲೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಹಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ (ತನ್ನ ಮಠದ ಗುರುಗಳಿಂದ) ತಪ್ಪಮ್ಮದ್ರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದವನು ಎಂತಹ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದರೂ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪಾಠಪ್ರವಚನ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹನಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ (ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕಾ (v/600)).

ಇಂದು ಮಾಧ್ವವೈಷ್ಣವರುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಾವ ಮಠಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ಮಠದ ಶ್ರೀಗಳಿಂದ ತಾವು ವೈಷ್ಣವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೋ, ಅವರ ಮಠಕ್ಕೆ ತಾವು ಸೇರಿದವರು ಎಂದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು; ಅವರ ಪರಂಪರೆಯು ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಠದ ಶ್ರೀಗಳಿಂದಲೇ ತಪ್ಪಮ್ಮದ್ರೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ನ್ಯಾಯಪ್ರಾಪ್ತವೂ ಆಗಿದೆ. ವಿನಾಕಾರಣ ಮಠವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ತನ್ನ ಗುರುಪೀಠಕ್ಕೂ, ಮತ್ತು ಪೂರ್ವಜರಿಗೂ ಮಾಡುವ ಅಪಚಾರವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿ ಹಾಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ?

ಇನ್ನು ಮಠಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯು ಸಹ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರೇ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಸತ್ತರಂಪರೆ; ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಪೃಷ್ಠೀಕೇಶತೀರ್ಥರ ಸಂಪ್ರದಾಯಪದ್ಧತಿ, ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸರಸಭಾರತೀವಿಲಾಸ (ಚಕ್ರೀ ಶಿಷ್ಯಾನ್ನವಾನ್ ನವ) ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಆಧಾರವಾಗಿವೆ. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವನೂ ಅವುಗಳಿಗಾಗಲಿ, ಅವುಗಳ ಪೀಠಾಧೀಶರಿಗಾಗಲಿ ತೋರುವ ಅವಜ್ಞೆಯು ಇಡೀ ಗುರುಪೀಠಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರಿಗೇ ಮಾಡುವ ದ್ರೋಹವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ವ್ಯಕ್ತಿಗಿಂತ ಸಂಸ್ಥೆಯು ದೊಡ್ಡದು ಎಂಬ ಮಾತೂ ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿದೆ. ತಾನೇ ತಪ್ಪಮ್ಮದ್ರೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಗುರುಪೀಠಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸುವ ಅನಾದರವು ಏಕೈಕ ಪಾರತ್ರಿಕ ಅನರ್ಥಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ತಪ್ಪಮ್ಮದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ಅವಶ್ಯವಿಧಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಅದು ವಿಹಿತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯಪೀಠಾಧೀಶರಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಂಶವು ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿಚಾರದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಡುತ್ತದೆ.

ಅನೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಈ 'ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣ' ಗ್ರಂಥವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಗ್ರ ಸಂಗ್ರಹ ಈ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. 'ಸದಾಚಾರವನೋದ' ಭಾಗ-೧ರಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿವರಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಂಗ್ರಹವು ಸಮಗ್ರವಾಗಬೇಕೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿವರಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಶ್ರುತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು, ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸಹಸ್ರಾರಸ್ತುತಿ, ಚಕ್ರಸ್ತುತಿಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತ ನವಮಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿನ ಸುದರ್ಶನಸ್ತುತಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯು ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದೀತೆಂದು ಅಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಾಸನಕರೆಯ ಐತರೇಯ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೂ, ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಕ್ಷರ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ ಅವರಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಶಯಣೈಕಾದಶೀ- ಯುವ (1995)
ಬೆಂಗಳೂರು.

ವ್ಯಾಸನಕರ ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯ

ತಪ್ಪಚಕ್ರಪ್ರಶಸ್ತಿ:

ಪೂರ್ವಂ ಹರೇಶ್ವರಮಭೂದ್ಧಿ ದುರ್ಗಾ ತಮಸ್ವಿತಾ ಶ್ರೀರಿತಿ ಯಾಂ ವದಂತಿ ।
 ಸತ್ಯಾತ್ಮಿಕಾ ಶಂಖಮಥೋ ರಜಸ್ವಾ ಭೂರ್ನಾಮಿಕಾ ಶದ್ಧಮಭೂದ್ಧರೇಹಿ ।
 ಗದಾ ತು ವಾಯುಬಲಸಂವಿದಾತ್ಮಾ ಶಾರ್ಙ್ಗಂ ಚ ವಿದ್ಯೇತಿ ರಮ್ಯವ ಖಡ್ಗಃ .
 ದುರ್ಗಾತ್ಮಿಕಾ ಸೈವ ಚ ಚರ್ಮನಾಮ್ನಾ ಪಂಚಾತ್ಮಕೋ ಮಾರುತ ವಿವ ಬಾಹುಃ ।
 - ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು (ಮಹಾಭಾರತ. ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯ 3/75-77)

ಸ ಹೋವಾಚ ಯಾಜ್ಞಮಿವಲ್ಪಸ್ತಸ್ಮಾತ್
 ಪುಮಾನಾತ್ಮಹಿತಾಯ ಹರಿಂ ಭಜೇತ್ ।
 ಸುಶ್ಲೋಕವತೀರ್ವರ್ಮಾರ್ಗಾನ್ನಿನಾ ಸಂದಧತೇ ।
 - ಶತಪಥಶ್ರುತಿ: (ನಿರ್ಣಯಸಿಂಧು, 84)

ಕಃ ಪಶ್ಯೇತ್ ಕಃ ಸ್ಪೃಶೇದ್ಯಸ್ಯ ಚಕ್ರಂ ಶ್ರೀಃ ದುರ್ಜಯಾ ।
 ತದ್ಧಿ ಹರ್ಯಪ್ರಿಯಂ ದೇವಂ ದಾನವಂ ವಾಽನುಧಾವತಿ ।
 ನಮ್ರಂ ರಕ್ತತೃನಮ್ರಂ ತು ದಿಧಕ್ಷತಿ ದಹತೃಪಿ ।
 ಶಿರಶ್ಚಿನತ್ತಿ ಶಕ್ತಿಂ ಸ್ಯಾಂ ವ್ಯನಕ್ತಿ ಕಿಲ ಲೀಲಯಾ ।
 ಈದೃಕ್ ಚಕ್ರಸ್ವರೂಪಾಂ ತಾಂ ಭೀಷಯೇದ್ಭೂಷಯೇಚ್ಛುಃ ಕಃ ।
 - ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಶ್ರೀಪಾದರು (ಸುರೇಭಾರತೀವಿಲಾಸ 3/26-28)

ಯೇ ಶಂಖಚಕ್ರೋಷ್ಟುಲಬಾಹುಯುಗ್ಮಾಃ ಸ್ಯಾಂಘ್ರಂ ಭವಂತೇ ಭವಸಿಂಧುರೇಷಃ ।
 ಕಟಿಪ್ರಮಾಗ್ನಿಹಿತೀ ವೇಂಕಟೇಶಃ ಸ್ಫುಟಿಗರೋತ್ಕಾತ್ಮಕರಾಂಬುಜಾತ್ಮಕಃ ॥
 ಫಾಲೇ ಯಲ್ಲಿಖಿತಂ ಧುನೋತಿ ವಿವಿಧಾಂ ರೇಖಾಂ ವಿಧಾತ್ರಾ ಕೃತಾಂ
 ಯಲ್ಲಿಲಾತಿಲಕೀಕೃತಂ ವಿತನುತೇ ವಿದ್ವಲ್ಲಲಾಮಾಯಿತಾನ್ ।
 ಊರ್ಧ್ವಂ ಯದ್ವೃತಮುಚ್ಚಲೋಕಪದವೀಶೋಪಾನಮನ್ವೇತಿ ತ-
 ದ್ಗೋಪೀಚಂದನಮಂಜಸಾ ವಿಜಯತೇ ತಾಪತ್ರಯಧ್ವಂಸನಮ್ ।
 - ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಶ್ರೀಪಾದರು 'ತೀರ್ಥಪ್ರಬಂಧ' (3/21, 1/97)

ಮಂದನಾರು ಸರಿಯ ಗೋಪೀ-
 ಚಂದನ ಶ್ರೀಮುದ್ರೆಗಳ ನಲಿ-
 ಎಂದ ಧರಿಸುತ ಶ್ರೀತುಲಸಿ ಪದುಮಾಕ್ಷಿ ಸರಗಳನು ।
 ಕಂಧರದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಧರಿಸಿ ಮು-
 ಕುಂದ ಶ್ರೀಭೂರಮೂ ತ್ರಿಜಗ-
 ದ್ವಂದ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿ ಮಮ ಕುಲದೈವವನೆ ಪೊರೆವ ॥
 - ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು (ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ 16/20)

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣ

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ

ಸಂಸ್ಕಾರಾಣಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಅದ್ಭಂ ಚಕ್ರಾಧಾರಣಮ್ |
ತತ್ಪ್ರತ್ಯಯಂ ತು ಸರ್ವೇಷಾಂ ವಿಧಿನಾ ವೈ ದ್ವಿಜನ್ಮನಾಮ್ ||

- ಹಾರೀತಸ್ತುತಿಃ

ಉಪವಿತಾದಿವದ್ವಾರ್ಯಾಃ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿಲಾಂಛನಾಃ |
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಿಶೇಷೇಣ ವೈಷ್ಣವಸ್ಯ ವಿಶೇಷತಃ ||

- ಶಂಖಸ್ತುತಿಃ (ವಾಯುಪುರಾಣ)

ಲಕ್ಷಣಂ ದ್ವಿವಿಧಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಮಾಭ್ಯಂತರಂ ತಥಾ |
ತಪ್ತಚಕ್ರಾಂಕನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮವನ್ಯದ್ರಾಗಾದಿಹೀನತಾ ||

- ಪರಾಶರಸ್ತುತಿಃ

ಚಕ್ರಾಧಾರಣಂ ಪುಂಸಾಂ ಪರ(ಹರಿ)ಸಂಬಂಧವೇದನೈಃ |
ಪತಿವ್ರತಾನಿಮಿತ್ತಂ ಹಿ ವಲಯಾದಿವಿಭೂಷಣಮ್ ||

- ಕೂರ್ಮಪುರಾಣ (ರಾಮಾಮೃತ ಮಹಾರ್ಣವ, ೯೪)

ಸಕಲಸಂಸ್ಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣಕ್ಕೇ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ; ಸಕಲವರ್ಣದವರೂ, ಸಕಲಆಶ್ರಮದವರೂ, ತಪ್ತದೇ ತಪ್ತಚಕ್ರಾಂಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಾದಿಗಳಿಗಿಂತ ಅವಶ್ಯವಾದುದು ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣ. ಬ್ರಾಹ್ಮ ಮತ್ತು ಅಂತರ ಎಂಬುದಾಗಿ ವೈಷ್ಣವರ ಲಕ್ಷಣ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿದೆ; ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮ ಲಕ್ಷಣ-ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣ; ಮತ್ತು ಅಂತರಲಕ್ಷಣ ಕಾಮಪ್ರಾಧಾದಿಗಳ ಪರಿತ್ಯಾಗ; ಬಳಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಧರಿಸುವುದು ಅವರ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಕ್ಕೆ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿರುವಂತೆ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ವೈಷ್ಣವತ್ವಕ್ಕೆ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ.

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣದ ಮಹತ್ವ

¹ ಪ್ರತಪ್ತಂ ಬಿಭೃಯಾಚ್ಚಕ್ರಂ ಶಂಖಂ ಚ ಭುಜಮೂಲಯೋಃ |

ಶೌತ್ಯಾರ್ತಾದಿಸಿದ್ಧರ್ಥಂ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧರ್ಥಮೇವ ಚ |

- ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜಶಿವಾದರ ಯುಕ್ತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ v-600

ಎರಡು ಭುಜಗಳಲ್ಲೂ ತಪ್ತವಾದ ಚಕ್ರಶಂಖಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಇದು ಸಕಲಶ್ರುತಿ, ಸ್ವಾತ್ಮಕ ಕರ್ಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ; ಮಂತ್ರಗಳ ಸಿದ್ಧಿಗೂ ಸಾಧನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಯೇ ಕೇಚಿದ್ಯತ್ರ ಪುರುಷಾಃ ವಿಷ್ಣುಚಕ್ರೇಣ ಲಾಂಛಿತಾಃ ।

ತೇಷಾಂ ದರ್ಶನಮಾತ್ರೇಣ ಮಹಾಪಾತಕನಾಶನಮ್ ॥

ರಾಕ್ಷಸಾಶ್ಚ ಪಿಶಾಚಾಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವಾ ದೈತ್ಯದಾನವಾಃ ।

ಕೃಷ್ಣಾಯುಧಾಂಕಿತಂ ವಿಶ್ರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಶ್ಯಂತಿ ದೂರತಃ । - ವೃದ್ಧಮನುಃ

ಭುಜಗಳಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಶಂಖಗಳ ಲಾಂಛನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜನರ ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಮಹಾಪಾತಕಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ರಾಕ್ಷಸರು, ಪಿಶಾಚಿಗಳು, ದೈತ್ಯದಾನವರು ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಪಶಕ್ತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಂತಹವರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಭಯದಿಂದ ಬಹುದೂರಕ್ಕೆ ಪಲಾಯನಮಾಡುತ್ತವೆ.

1 ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯ ವಿಧಿ

ಯೇನ ದೇವಾ ಪವಿತ್ರೇಣ ಆತ್ಮಾನಂ ಪುನಶ್ಚೇ ಸದಾ ।

ತೇನ ಸಹಸ್ರಧಾರೆಣ ಪಾವಮಾನ್ಯಃ ಪುನಂತು ಮಾಮ್ ॥

ಪ್ರಾಚಾಪತೃಂ ಪವಿತ್ರಂ ಶತೋದ್ಯಮಂ ಹಿರೋಯಮ್ ।

ತೇನ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋ ವಯಂ ಪೂತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪುನೀಮಹೇ ॥

- ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕಾ (v-577)

(ಪದ್ಮಪುರಾಣ ಉತ್ತರಖಂಡದಲ್ಲಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಈ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳು ಯುಕ್ತಿ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲೂ (v 577), ಶ್ರೀಸತ್ಯಾಭಿನವತೀರ್ಥರು 'ರಾಮಾಮೃತ ಮಹಾರ್ಣವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವರು. ಇಂತಹ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಶ್ರುತಿ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಪುರಾಣ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕೆಯಲ್ಲೂ, ಶ್ರೀವಿಜಯೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳ ತಪ್ತಚಕ್ರಮೀಮಾಂಸಾ ಕೃತಿಯಲ್ಲೂ, ಕೃಷ್ಣಾಚಾರ್ಯರ " ಸ್ವಾತಿಮುಕ್ತಾವಲಿ"ಯಲ್ಲೂ ಕಾಣಬಹುದು. "ತಪ್ತಚಕ್ರಭೂಷಣ"ವೆಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೂ ಬಂದಿದೆ.)

1 ಸಂತಿ ಸ್ವಾತಿಹಾಸಾದ್ಯಾಃ ಪುರಾಣಾನಿ ಚ ಕೋಟಶಃ ।

ಸುರರ್ಶನಸ್ಯ ಮೀಮಾಂಸಾ ಕೃತಾ ಚಾಸ್ತತ್ಪುರಾತನೈಃ ।

- ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳ 'ಚಕ್ರಮೀಮಾಂಸಾ' ೫೦

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪಾಪ

¹ಅತ್ಯಕ್ರಾಂತಶೂನ್ಯಾನಾಂ ವೇದಾಭ್ಯಾಸೋ ವೃಥಾ ಭವೇತ್ |
ಯದಾ ಚಕ್ರಾಂತಶೂನ್ಯೋಕ್ತವೇದಸ್ಯಾಪ್ಯವಿತ್ರತಾ ||

²ತದಾ ತೇಪಾಂ ತು ಮೂರ್ಖಾಣಾಂ ಹೀನಾದಪಿ ಚ ಹೀನತಾ |
ಕಿಂ ವಾಚ್ಯಾ ತೇನ ಚಂಡಾಲಾದಧಮಂ ತಂ ಸ್ತುತಿರ್ಜಗೌ ||

- ಯುಕ್ತಮಲ್ಲಿಕಾ v-599,600

ಗುರುಗಳಿಂದ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಧ್ಯುಕ್ತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದದವರ ವೇದಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವೆಲ್ಲಾ ವ್ಯರ್ಥವೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ; ಅಂತಹವಂ ವೇದಾಭ್ಯಾಸವೇ ಅಪವಿತ್ರವೆಂದಮೇಲೆ, ಅವರು ಮೂರ್ಖರು, ಹೀನರಲ್ಲಿ ಹೀನರು ಎಂದು ಮತ್ತೆಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ಅಂತಹವರನ್ನು ಚಂಡಾಲನಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಮರು ಎಂದೇ ಸ್ತುತಿಯು ಕರೆದಿದೆ.

ಉಪವೀತಂ ಶಿಖಾಬಂಧಮೂರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರಂ ತಥೈವ ಚ |
ಚಕ್ರಲಾಂಛನಹೀನಸ್ಯ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ನಿವೃಲಂ ಭವೇತ್ |
ತಸ್ಮಾಚ್ಚಕ್ರಾದಿಸಂಸ್ಕಾರಾಃ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಮುನಿಸತ್ತಮಾಃ ||

- ಪರಾಶರಸ್ತುತಿ

ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸದವನ ಯಜ್ಞೋಪವೀತ, ಶಿಖಾಬಂಧನ, ಉರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಚಿಹ್ನೆಗಳೂ ವ್ಯರ್ಥವೆನ್ನಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಧ್ಯತ್ಮಾ ವೈಷ್ಣವಂ ಚಕ್ರಂ ಯತ್ಕರ್ಮ ಕ್ರಿಯತೇ ಜನೈಃ |
ತತ್ಪವಂ ರಾಕ್ಷಸೈರ್ನೀತಮಿಷ್ಟಾಪೂರ್ತಂ ದ್ವಿಚೋತ್ತಮಾ ||

- ಅತಿರಸ್ತುತಿ

ತಪ್ತಚಕ್ರವನ್ನು ಧರಿಸದ ಜನಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಸಕಲ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳೂ ರಾಕ್ಷಸರ ಪಾಲಾಗುತ್ತವೆ.

1 ಚಕ್ರಾಂತಾಭಾವೇ ಪರಿತಪೇದಾವಾನಿತ್ಯಸ್ಯ ಶೌತತ್ಯಾತ್ |

- ಯುಕ್ತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ವಾಹ್ಯಾನ, ೫೯೯

2 ತೇನ ಚಕ್ರಾಂತಶೂನ್ಯಾಧಮತ್ಯೇ ಸ್ತುತಿ |

ಅವೈಷ್ಣವಸ್ತು ಯೋ ವಿಪ್ರೋ ಚಂಡಾಲಾದಧಮಃ ಸ್ತುತಃ ||

- ಯುಕ್ತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ವಾಹ್ಯಾನ (೬೦೦)

ಕೃಷ್ಣಮುದ್ರಾಂಕಿತೋ ನೈವ ಲಲಾಟೀ ಪುಂಡ್ರವರ್ಷತು ।
ಯಶ್ಚ ವಿಪ್ರಃ ಸ ದೇವರ್ಷ ವಿಚ್ಛೇದೋ ದಾನವಾಂಶಕಃ !

- ಪದ್ಮಪುರಾಣ

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದದ ವಿಪ್ರನು ದೈತ್ಯಾಂಶದವನೇ ಸರಿ.

ತಥೈವ ಚಕ್ರಹೀನಸ್ಯ ಪೂಜನಾದ್ವಂದನಾದಪಿ ।
ವೈಷ್ಣವೋ ನರಕಂ ಯಾತಿ ಯಾವತ್ಕಲ್ಪಶತತ್ರಯಮ್ ||

- ವಸಿಷ್ಠಸಂಹಿತಾ

ಗುರುಗಳಿಂದ ವಿಧುಕ್ತವಾಗಿ ತಪ್ತಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದವನಿಗೆ
ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಜನರು ಸಹ ಮುನ್ನೂರು ಕಲ್ಪಗಳ ಕಾಲ ನರಕವನ್ನು
ಹೊಂದುವರು.

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯು ಸಕಲರಿಗೂ ವಿಹಿತ

ಶಂಖಂ ಚಕ್ರಂ ಸ್ಫುಟಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರತಪ್ತಂ ಬಾಹುಮೂಲಯೋಃ ।
ಸರ್ವಾಶ್ರಮೇಷು ವಸತಾಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಚ ಶ್ರುತಿಚೋದನಾತ್ ||

- ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವ 107

ಅಗ್ನಾವೇವ ಪ್ರತಪ್ತಂ ತು ಚಕ್ರಮಾದಾಯ ವೈಷ್ಣವಃ ।
ದಾಹಯೇತ್ ಸರ್ವವರ್ಣಾಣಾಂ ಹರಿಸಾಲೋಕ್ಯಸಿದ್ಧಯೇ ||

- ವ್ಯಾಸಸ್ತುತಿ

ಕಲತ್ರಾಪತ್ಯಭ್ಯತ್ಯೇಷು ಪಶ್ಚಾದಿಷು ವಿಮುಕ್ತಯೇ ।
ಪಶುಪುತ್ರಾದಿಕಂ ಸರ್ವಂ ಗೃಹೋಪಕರಣಾನಿ ಚ ।
ಅಂಕಯೇಚ್ಛಕ್ರಶಂಖಾಭ್ಯಾಂ ನಾಮ ಕುರ್ಯಾಚ್ಛ ವೈಷ್ಣವಮ್ ||

- ಶಾಂಡಿಲ್ಯಸ್ತುತಿ

ಸಕಲವರ್ಣದವರಿಗೂ, ಸಕಲ ಅಶ್ರಮದವರಿಗೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಸಹ
ತಪ್ತಚಕ್ರಾಂಕನವು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಯಜಮಾನನು ಪತ್ನೀಪುತ್ರಮೊದಲಾದ ತನ್ನ
ಕುಟುಂಬದ ಸಕಲರಿಗೂ ಚಕ್ರಾಂಕನ ಮಾಡಿಸಲೇಬೇಕು. ಗೃಹೋಪಕರಣಗಳಿಗೂ
ಚಕ್ರಶಂಖಗಳ ಲಾಂಛನವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ವಿಧುಕ್ತವಾಗಿ
ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸಕಲರಿಗೂ ಹರಿಸಾಲೋಕ್ಯವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಗೆ ವಿಹಿತ ಕಾಲ

ಚಕ್ರಸ್ಯ ಧಾರಣೇ ಕಾಲಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ |
ಜಾತಕರ್ಮಣಿ ವಾ ಕುರ್ಯಾತ್ ಚೌಲೋಪನಯನೇಽಪಿ ವಾ |
ಮಂತ್ರಾಧ್ಯಯನಕಾಲೇ ವಾ ಚಕ್ರಂ ಧಾರ್ಯಂ ವಿಧಾನತಃ |

- ವಾಸಿಷ್ಠಸ್ತುತಿಃ

ಉದ್ವಾಹಸಮಯೇ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪುಂಸಾಂ ಚೈವೋಪನಾಯನೇ |
ಚಕ್ರಸ್ಯ ಧಾರಣಾಂ ಪೋಕ್ಷಂ ಮಂತ್ರೈಃ ಪಂಚಾಯುಧಾನಿ ಚ ||

- ವೃದ್ಧಮನುಃ

ಜಾತಕರ್ಮಣ್ಯಲಾಭೇ ತು ವಿಷ್ಣೋಶ್ಚಕ್ರಸ್ಯ ಧಾರಣಾಮ್ |
ಚೌಲೋಪನಯನೇ ವಾಪಿ ತನ್ಮಂತ್ರಾಧ್ಯಯನೇಽಪಿ ವಾ ||

- ವಾಸಿಷ್ಠಸ್ತುತಿಃ

ತಪ್ತಚಕ್ರಾಂಕನಕ್ಕೆ “ಜಾತಕರ್ಮ”ವೇ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯಕಾಲ. ಅನಂತರ ಚೌಲ, ಉಪನಯನಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲೂ, ಮಂತ್ರಾಧ್ಯಯನ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಅದು ಅವಶ್ಯಕತೆವ್ಯವಾಗಿದೆ; ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವಿವಾಹ ಸಮಯವು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತಕಾಲ.

ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಮುದ್ರಾಧಾರಣವು ವಿಹಿತ

1 ಪ್ರತಿಸಂವತ್ಸರಂ ಕುರ್ಯಾದುಪಾಕರಣಮುತ್ತಮಮ್ |
ವಿವಂ ಪ್ರತ್ಯಾಭ್ಯಾಸಂ ಕಾರ್ಯಮುಪವೀತಂ ಸುದರ್ಶನಮ್ ||

- ಹಾರೀತಸ್ತುತಿಃ

ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಉಪಾಕರ್ಮದಂದು ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ತಪ್ಪದೆ ಧರಿಸಲೇಬೇಕು. (ಇದರಿಂದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಎಂದಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ತಪ್ತಮುದ್ರೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಎಂಬ ವಾದವೂ, ಒಮ್ಮೆ ಗುರುಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರೆ, ಅನಂತರ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ತಪ್ತಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಹಲವರ ವಾದವೂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧ ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ.)

1 ವಿತೇನ 'ಯದುಕ್ತಂ' ಅಶೇಷಕರ್ಮಶೇಷತಯಾನ್ಯ ಸಕೃದೇವಾನುಷ್ಠಾನಂ ಯುಕ್ತಮ್ |
ಶೇಷತ್ವಂ ಚಾಂಕನರೂಪಕ್ರಿಯಾಸಂಬಂಧಾಭ್ಯುಚಿತ್ಯದ್ವಾರೇತಿ ನ ಪೂನಪುನೇನ
ತಸ್ಯಾನುಷ್ಠಾನಮುತಿ ಪರಾಽಪಮ್ | ಕರ್ಮಶೇಷತೇ ಹ್ಯವಾಕರಣಾದಿವತ್ ಸ್ವಾತಂತ್ಯೇಣಾಪಿ
ವಿಧಾನೇನ ಪ್ರತಿಸಂವತ್ಸರಂ ತದನುಷ್ಠಾನಸ್ಯ ಅವಶ್ಯಕತ್ವಾತ್ ||

ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯ ಅವಶ್ಯ

ಯಸ್ಯಾಂತಕಾಲೇ ಗಾತ್ರಂ ತು ಲಾಂಛಿತಂ ಚಾಯುದೈರ್ಹರೇ ।

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೀಘ್ರಂ ಪಲಾಯಂತೇ ಯಮೇನ ಸಹ ಕಿಂಕರಾಃ ॥

- ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣ

ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಾಧಾರಣೆ ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ ಯಮದೂತರ ಭಯವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಯ ವಿಹಿತ

ದೇವಾಸ್ತು ತಪ್ತಚಕ್ರಾಂಕಯೋಗೈಃ¹ ಶುಭದಿನೇ ಸದಾ ।

ತಪ್ತೇನ ತೇನ ಪುನತೇ ಮೃದಾ ತಲ್ಲಾಂಛನೈಃ ಸದಾ ॥

- ಯುಕ್ತಿಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, 583

ತಪ್ತಚಕ್ರಾಂಕನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಶ್ರವಣದ್ವಾರದಿ, ಪ್ರಥಮೈಕಾದಶಿ ಶುಭದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಸಹ ತಪ್ಪದೆ ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವರು.

ಪ್ರಹ್ಲಾದೇನ ತಥಾ ಮುದ್ರಾ ಧೃತಾ ನಾರಾಯಣೇ ಕರೇ ।

ವಿಭೀಷಣೇನ ರುದ್ರೇಣ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಜ್ರಪಾಣಿನಾ ॥

ಮಾಂಧಾತಾ ಚಾಂಬರೀಷೇಣ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಾದಿಭಿರ್ದ್ವಿತ್ಯೈಃ ।

ಅಂಕಿತಂ ಶಂಖಚಕ್ರಾಭ್ಯಾಂ ತಪ್ತಾಗ್ನಿ ಚಾಹುಮೂಲಯೋಃ ॥

- ಸ್ಕಂದಪುರಾಣ

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು, ರುದ್ರದೇವರು, ಇಂದ್ರದೇವರು ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳೂ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ವಿಭೀಷಣ, ಮಾಂಧಾತಾ, ಅಂಬರೀಷ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಭಾಗವತ ಶಿರೋಮಣಿಗಳೂ ಬಾಹುಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ತಚಕ್ರಾದಿ ಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ಸದಾ ಧರಿಸುವರು.

ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಪರಮಹಂಸ ಗುರುಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು

ಪ್ರತಪ್ತಂ ಚಕ್ರಮಾದಾಯ ವಂತ್ರೇಣೈವಾಂಕಯೇದ್ಧುರುಃ ।

ಶಂಖೇನೈವಾಂಕನಂ ಕುರ್ಯಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮೋದ್ವಕ್ತೃಣಸವ್ಯಯೋಃ ॥

- ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಣವ, 91

1 ಶುಭದಿನೇ - ಶ್ರವಣದ್ವಾರದಿ ಪ್ರಥಮೈಕಾದಶಿ ದಿನೇ ।

‘ಅಂಕನಂ ಕುರ್ಯಾತ್’, ‘ಅಂಕಯೇದ್ಗುರುಃ’-ಇತಿ ದ್ವಿರುಕ್ತಸ್ತು ಗುರು.
ರೇವಾಂಕಯೇನ್ನಾನ್ಯಃ ಇತ್ಯವಧಾರಣಾರ್ಥೇತಿ ||

- ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಗವ ಟೀಕಾ 91

ಸತಾಂ ಭುಜೇ ಧಾರಯತಿ ಮುನೀನಾಂ ಮಧ್ವರೂಪಧೃಕ್ |
ಸ ವಿವ ಧಾರಯೇದ್ಧ್ಯಾಯುರನ್ಯತ್ರ, ಗುರುಷು ಸ್ಥಿತಃ ||

- ಯುಕ್ತಮಲ್ಲಿಕಾ v 616

ಅನ್ಯತ್ರ ಮಧ್ವರೂಪಾನ್ಯತ್ರ ಗುರುಷು ಮುದ್ರಾಧಾರಣಕರ್ತೃಷು
ಪರಮಹಂಸೇಷು ಸ್ಥಿತಃ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಸ್ಥಿತಃ ||

- ಯುಕ್ತಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಪಣ (ಭಾವವಿಲಾಸಿನೀ)

ಅರ್ಥಮಾನಂ ತು ತುನಿನಾ ತಪ್ತಚಕ್ರಸ್ಯ ಲಾಂಛನಮ್ |
ಗುರುಣಾಂ ಕರಕಂಚಿನ ಧಾರ್ಯಂ ಚಕ್ರಂ ತದೇವ ಹಿ ||

- ಯುಕ್ತಮಲ್ಲಿಕಾ v 585

ಗುರುಕರಪಂಕಜೀನ ಕ್ರಿಯಮಾಣತಪ್ತಸುರಶನಧಾರಣಸ್ಥೈರ್ಯೋಚಿತಂ...(ವ್ಯಾ.)
ತಸ್ಮಾತ್ತು ವಿಧಿನಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ಪದ್ಗುರೋರಪಿ |
ಯತೀನಾಂ ಯತಯಃ ಪೂಜಾಃ ಗುರವೋಽನ್ಯೇ ನಹಿ ಕೃಚಿತ್ ||

- ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಗವ

ಯತೀನಾಂ ಯತಯಃ - ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಂಕನಾಧಿಕೃತಾ
ಯತಿಶ್ವರಾಃ ಸ್ವಸದ್ಗುರವಃ ||

- ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಗವ ಟೀಕಾ

ಪ್ರತಪ್ತಂ ವಿಧಿನಾ ವಾಚ್ಯಂ ಸಹಸಾರಂ ಸುರ್ವರ್ಗಕಮ್ |

ಪ್ರಗತಾಯ ಪ್ರಶಿಷ್ಯಾಯ ಹಂಸೋ ಗುರುರಧಾಂಕಯೇತ್ ||

- ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಪುರಾಣ(ಸ್ವಾಮಿಮುಕ್ತಾವಲಿ

ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಯಿಸಿದ
ಚಕ್ರಶಂಕಗಳನ್ನು ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣೆಗೆ ಅರ್ಹರಾದ ಪರಮಹಂಸ ಯತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು
ಯೋಗ್ಯ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಧಾರಣಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಪರಮಹಂಸರಾದ ಸ್ವಗುರುಗಳಿಗೆ
ಮಾತ್ರವೇ ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಉಂಟು; ಇತರರಿಗೆ
ಈ ಅಧಿಕಾರ ಎಂದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಗೃಹಸ್ಥರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ;

(ಸ್ವತಃ ಮುದ್ರಾಧಾರಣೆ ನರಕಹೇತು)

ಲೋಭಾದ್ಯುಪಾಧಿನಾ ವಾಽಽ ಯಶ್ಚಾತ್ಮಶ್ಚಾಚ್ಚ ಪೂರುಷಾತ್ ।

ಸ್ವಯಂ ವಾಽಽ ದಹೇದ್ಗಾತ್ರಂ ಚಕ್ರಶಂಖಾದಿಕ್ಕೈರಪಿ ॥

ಸೋಽಪಿ ವ್ರಜೇತ ನಿರಯಂ ಸಾಕಂ ಸ್ವಗುರುಣಾ ಚರಮ್ ॥

- ರಾಮಾವೃತ್ತಮಹಾರ್ಣವ, 99

ಲೋಭ ಮೊದಲಾದ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಪರಮಹಂಸರಲ್ಲದ ಅನಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಚಕ್ರಶಂಖಗಳಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನಾಗಲೀ, (ಪರಮಹಂಸರಲ್ಲದವನು) ತಾನೇ ಸ್ವತಃ ಮುದ್ರಾಧಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲೀ ಅತ್ಯಂತ ನಿಷಿದ್ಧವಾದುದು; ಆ ರೀತಿ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕುವವರು ಮತ್ತು ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಇಬ್ಬರೂ ಚರಕಾಲ ನರಕದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವರು.¹

ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು

ಭವೇಯುಃ ಸರ್ವದಾ ತಸ್ಮಾಚ್ಚಕ್ರಶಂಖಗದಾಂಬುಜೈಃ ।

ಲೋಹೈರನಲಸಂತಪ್ತೈಸ್ತತ್ರಾನ್ತಾಧಿದೈವತ್ಯೈಃ ।

ಪೂಜಿತೈರರ್ಘ್ಯಗಂಧಾದ್ವೈರಂಕಿತವ್ಯಾ ಕ್ಷಣೇನ ತು ॥

- ಪರಾಶರಸ್ವತೀಃ

ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಯಾ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರ್ಘ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಯಿಸಿದ ಚಕ್ರಶಂಖಾದಿಗಳನ್ನು ಗುರುಗಳ ಕೈಯಿಂದ ಧಾರಣಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಮುದ್ರಾಂಕನವಿಧಿ

ಪ್ರಾಹ್ಮುಖಂ ತು ಸಮಾಸೀನಂ ಶಿಷ್ಯಮೇಕಾಗ್ರಮಾನಸಃ ।

ಪ್ರತಪೇತ್ಕಂಠಚಕ್ರಾದಿಹೇತಿಭಿರ್ಮಂತ್ರಮುಚ್ಚರನ್ ॥

- ಹಾರೀತಸ್ವತೀಃ

ಗುರುವು, ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ತಪ್ಪಚಕ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಂಕನ ಮಾಡಬೇಕು.

1 ಹೀಗೆ ತಾವೇ ತಪ್ತಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವವರು 'ಪಂಡಿತ ವಾಸುದೇವ'ನಂತಹವರೇ ಇಂ ಎಂದು ಭಾವ.

ತಪ್ತ ಮುದ್ರಾಧಾರಣಮಂತ್ರಗಳು

ಚಕ್ರಧಾರಣಮಂತ್ರ:

ಸುರರ್ಶನ ಮಹಾಚ್ವಾಲ ಕೋಟಿಸೂರ್ಯಸಮಪ್ರಭ ।
ಅಚ್ಛಾನ್ಯಾಂಧಸ್ಯ ಮೇ ನಿತ್ಯಂ ಎಷ್ಟೋಮಾರ್ಗಂ ಪ್ರದರ್ಶಯ ॥

ಶಂಖಧಾರಣಮಂತ್ರ:

ಪಾಂಚಜನ್ಯ ನಿಜಧ್ವಾನಧ್ವಸ್ತಪಾತಕಸಂಚಯ ।
ಪಾಹಿ ಮಾಂ ನರಾಕಾಡ್ ಘೋರಾತ್ ಸಂಸಾರಾರ್ಗವತಾರಣ ॥

ಚಿನ್ನದ ಶಂಖಚಕ್ರಗಳು ಎಹಿತ¹

²ಸುರರ್ಶನಂ ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ ಸೌವರ್ಣನ ಪ್ರಕಾರಯೇತ್ ।

- ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಗವ, 89 (ಪದ್ಮಪುರಾಣ ಉತ್ತರಖಂಡ)

ಸುರರ್ಶನ ಮತ್ತು ಪಾಂಚಜನ್ಯಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಚಿನ್ನದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸಿರಬೇಕು. ಶಂಖವು ರಜತದ್ದಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣ ಯುಕ್ತಮಲ್ಲಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅನಂತರ ಎರಡೂ ಬೆಳ್ಳಿಯದೇ ಆಗಿರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಂದಿದೆ.

ಚಕ್ರಾದಿಗಳ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳು

ದುರ್ಗಾ ಚಕ್ರಾದೀವೀ ಸ್ನಾತ್ ಶ್ರೀಶ್ಚ ಶಂಖಾದೀವತಾ ।

ವಾಯುರ್ಗದಾದೀವಃ ಸ್ನಾದ್ಯೂಮಿಃ ಪದ್ಮಾಭಿಮಾನಿನೀ ।

- ಶ್ರೀಚೀಕಾಕೃತ್ಪಾದರ 'ಪದ್ಮಮಾಲಾ'

³ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯೂ, ಶಂಖಕ್ಕೆ ಶ್ರೀದೇವಿಯೂ, ಪದ್ಮಕ್ಕೆ ಭೂದೇವಿಯೂ, ಗದೆಗೆ ವಾಯುದೇವರೂ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳಾಗಿರುವರು. (ಆದ್ದರಿಂದ ಚಕ್ರಾದಿಗಳ ಧಾರಣೆಯಿಂದ ಆಜ್ಞಾನಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನಗಳ ಪರಿಹಾರ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಫಲಗಳು ಲಭಿಸುವವು ಎಂದು ಭಾವ.)

1 ಎವರಗಳಿಗೆ 'ಪದ್ಮಮಾಲಾ' ಅನುವಾದ (ವಿತರೇಯ ಪ್ರಕಾಶನ) ನೋಡಿ.

2 ಭಕ್ತಂ ಸುವರ್ಣತಃ ಕುರ್ಯಾತ್ ಶಂಖಂ ತು ರಜತೇನ ಚ । - ಯುಕ್ತಿಕುಲಿಕಾ 4/608

3 ದಕ್ಷಿಣೇ ತು ಭುಜೇ ಎಪ್ಪೋಃ ಬಿಭೃಯಾದ್ವೈ ಸುರರ್ಶನಂ ।
ಸರ್ವೇ ತು ಶಂಖಂ ಬಿಭೃಯಾದಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೇನ ವಿದುಃ । - ಮಹೋಪನಿಷತ್
ಬಲಭುಜದಲ್ಲಿ ಸುರರ್ಶನವನ್ನೂ, ಎಡಭುಜದಲ್ಲಿ ಶಂಖವನ್ನೂ ಧರಿಸಬೇಕು.

ತಂದೆ ಪುರೋಹಿತ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಮುದ್ರಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ

ಏತೇನ ಏತು: ಪುರೋಹಿತಸ್ಯ ಚ ತಪ್ತಮುದ್ರಾನಧಿಕಾರಾಭಾವಾತ್
ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ; ವಹ್ನಿತಪ್ತಂ ಸುದರ್ಶನಂ ಧಾರಯಿತ್ವಾ ಉಪನೀಯ
ಪಶ್ಯತ್ ಕರ್ಮಸು ಯೋಜಯೇದಿತಿ ಕಥಮಯುಕ್ತಮಿತಿ ದೂಷಣಂ
ಪರಿಹೃತಮ್ । ಏತಾ ಪುರೋಹಿತೋ ವಾ ಸ್ವಹಸ್ತೇನ ವಹ್ನಿತಪ್ತಂ
ಸುದರ್ಶನಂ ಧಾರಯಿತ್ವಾ ಉಪನಯನಂ ಕುರ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥೋಕ್ತ,
ನೋಚ್ಯತೇ । ಕಿಂತು ತಪ್ತಮುದ್ರಾದಾನಾಧಿಕೃತಾ ಗುರವಃ
ಇತ್ಯಾದೇರಧ್ಯಾಹಾರಂ ಸ್ವೀಕೃತ್ಯ ತಪ್ತಮುದ್ರಾದಾನಾಧಿಕೃತಗುರವಃ
ಸಮಾಪೇ ವರ್ತಂತೇ ಚೇತ್, ತದ್ವಸ್ತೇನ ವಹ್ನಿತಪ್ತಂ ಸುದರ್ಶನಂ
ಧಾರಯಿತ್ವಾ ಉಪನಯನಂ ಕುರ್ಯಾನ್ನೋ ಚೇತ್, ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣಾ
ಭಾವೇಷಿ ಉಪನಯನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ಇತ್ಯರ್ಥ ಉಚ್ಯತೇ
ಇತ್ಯಂಗೀಕಾರಾತ್ ।

- ಶ್ರೀಸತ್ಯಾಭಿನವತೀರ್ಥರು, ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಗವಟೀಕಾ, 94.

ಸುದರ್ಶನಂ ಧಾರಯಿತ್ವಾ ವಹ್ನಿತಪ್ತಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ ।

ಉಪನೀಯ ವಿಧಾನೇನ ಪಶ್ಯತ್ ಕರ್ಮಸು ಯೋಜಯೇತ್ -94

ಈ ವಾಕ್ಯದಿಂದ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ'
ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣ ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಪರಮಹಂಸ
ಸ್ವಾಮಿಗಳುಳ್ಳವರೇ ಮಾಡಿಸಿವೇ ಎಂದು ಅರ್ಥ ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುದ್ರೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ¹

ನನ್ನೇಷು ವಚನೇಷು ಕುತ್ರಚಿತ್ ಏಕಚಕ್ರಸ್ಯ ಧಾರಣಮ್, ಕುತ್ರಚಿತ್
ಶಂಖಚಕ್ರಯೋಃ, ಕುತ್ರಚಿತ್ ಪಂಚಾಯುಧಾನಾಂ ಚೇತಿ, ಅತೋ
ವಿರೋಧಃ । ಉಚ್ಯತೇ । ಅತ್ಯಶಕ್ತಸ್ಯ ಏಕಚಕ್ರಧಾರಣಂ, ಶಕ್ತಸ್ಯ ತು
ಶಂಖಚಕ್ರಯೋರ್ವಯೋಃ, ಅತಿಶಕ್ತಸ್ಯ ತು ಪಂಚಾನಾಂ ಧಾರಣಮಿತಿ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಪತ್ತೇರವಿರೋಧಃ ॥

- ತಪ್ತಚಕ್ರಭೂಷಣ, 12

1 ಮುದ್ರಾಧಾರಣಕಾಲಃ

ಶಯನ್ಯಾಂ ಭೋಧಿನ್ಯಾಂ ಚೈವ ಚಕ್ರತೀರ್ಥೇ ತಥೈವ ಚ ।

ಶಂಖಚಕ್ರವಿಧಾನೇನ ವಹ್ನಿಪೂತೋ ಭವೇನ್ನರಃ ॥

(ಆಪಾದಕರುಳ್ಳ) ವಿಕಾರಶ್ಯಾಂ ತು ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣಮ್

- ಭವಿಷ್ಯತುರಾಣ

- ಸ್ವತ್ಯರ್ಥಸಾಗರ

ಅರಕ್ಷರು ಚಕ್ರ ಒಂದನ್ನಾದರೂ ಧರಿಸಬೇಕು; ಶಕ್ತರು ಚಕ್ರಶಂಖ ಎರಡನ್ನೂ ಧರಿಸಬೇಕು; ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತರು ಚಕ್ರಾದಿಪಂಚಮುದ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಬೇಕು (ಐದು ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯು ಚಕ್ರಾದಿ ಪಂಚ ಮುದ್ರೆಗಳ ಧಾರಣವಿಧಿಗೆ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಎಂದೂ ಸಹ ಇದರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ).

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣ ವಿಧಿ

ಪಶ್ಚಾದ್ಗೌ ಏನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಚಕ್ರಾದ್ಯುದಪಂಚಕಂ ।

ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಸಹಸ್ರಾರಂ ಧ್ಯಾಯೇತ್ಪದ್ವಹಿಮಂಡಲೇ ॥

ಪಡಕ್ಕರೇಣ ಜುಹುಯಾದಾಜ್ಯಂ ವಿಂಶತಿಸಂಖ್ಯಯಾ ।

ಸರ್ವೈಶ್ಚ ಹೇತಮಂತ್ಯೈಸ್ತು ಏಕೈಕಾಚ್ಯಾಹುತೀಃ ಕ್ರಮಾತ್ ॥

ತತಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಶಿಷ್ಯೋ ವಹ್ನಿಮಾತ್ಮವಾನ್ ।

ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ತತೋ ವಿಷ್ಣುಂ ಜಪ್ತ್ವಾ ಮಂತ್ರವರಂ ಶುಭಂ ॥

ಪ್ರಾಂಜ್ಞುಖಂ ತು ಸಮಾಸೀನಂ ಶಿಷ್ಯಮೇಕಾಗ್ರಚೇತಸಂ ।

ಪ್ರತಪೇಚ್ಯಂಖಚಕ್ರಾದಿಹೇತಮಂತ್ರಂ ಸಮುಚ್ಚರನ್ ॥

- ಇತಿ ಹಾರೀತೇ (ಸ್ವ. ಮು 49)

ಸುದರ್ಶನಾದಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಆಯಾ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು. ಪಡಕ್ಕರ (ವಿಷ್ಣು, ಕೃಷ್ಣ) ಮಂತ್ರದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಲ ಆಜ್ಯವನ್ನು ಹೋಮಿಸಬೇಕು; ಇತರ ಆಯುಧ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಲ ಆಜ್ಯಾಹುತಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಶಿಷ್ಯ ಸಮೇತನಾಗಿ (ವಿಷ್ಣು)ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು; ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದ ಕುಳಿತ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಚಕ್ರಶಂಖಾದಿಧಾರಣ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಚಕ್ರಾದಿಧಾರಣ ಸ್ಥಳ

ದಕ್ಷಿಣೇ ತು ಭುಜೇ ಚಕ್ರಂ ವಾಮಾಂಸೇ ಶಂಖಮೇವ ಚ ।

ಗದಾಂ ತು ಫಾಲಮಧ್ಯೇ ತು ಹೃದಯೇ ನಂದಕಂ ತಥಾ ।

ಮಸ್ತಕೇ ತು ತಥಾ ಶಾರ್ಙ್ಗಮಂಕಯೇದ್ವಿಮಲಂ ತಥಾ ॥

- ಹಾರೀತಸ್ತೃತಿ(ಸ್ವ.ಮು)

ಬಲಭುಜದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರ, ಎಡಭುಜದಲ್ಲಿ ಶಂಖ, ಫಾಲಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗದಾ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಂದಕಿ ಮತ್ತು ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಶಾರ್ಙ್ಗ - ಈ ರೀತಿ ಚಕ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು.

ಸಕಲವರ್ಣದವರೂ ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು

ಏವಂ ತದೀಯಾ ವಿಶ್ವಾಶ್ಚ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ವೈಶ್ಯಜಾತಯಃ |
ಸ್ತ್ರೀಯಃ ಶೂದ್ರಾಸ್ತಥೈವಾನೈಃ ನ ತಚ್ಚಿಹ್ನವಿವಚಿತಾಃ ||

ಭವೇಯುಃ ಸರ್ವದಾ ತಸ್ಮಾಚ್ಚಿಂಖಚಕ್ರಗದಾಂಬುಜೈಃ |
ಲೋಹೈರನಲಸಂತಸ್ಪೃಶಂಕಿತವ್ಯಾಃ ಕ್ರಮೇಣ ತು ||

ವಿಶ್ವೋ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಕ್ಷತ್ರೋ ವೈಶ್ಯಃ ಶೂದ್ರಸ್ತಥೈವ ಚ |
ಅನೈಃ ಸಂಕರಜಾತಾಶ್ಚ ಚಕ್ರಾಂಕಾ ಮಮ ವಲ್ಲಭಾಃ ||

- ವಿಷ್ಣುಗೌರ ಸಂಹಿತಾ

ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ವೈಶ್ಯರು, ಶೂದ್ರರು, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮೊದಲಾಗಿ ಸಕಲರೂ ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಧರಿಸಬೇಕು; ಚಕ್ರಾದಿಲಾಂಛನಶೂನ್ಯರಾಗಿ ಎಂದೂ ಇರಕೂಡದು.

1 ತಪ್ತಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸದ ವೈಷ್ಣವನು ನಿಂದ್ಯ

ಯಥಾ ಶ್ಮಶಾನಗಂ ಕಾಷ್ಠಂ ಗರ್ಹಿತಂ ಸರ್ವಕರ್ಮಸು |
ತಥಾಚಕ್ರಾಂತೋ ವಿಶ್ವಃ ಸರ್ವಕರ್ಮಸು ಗರ್ಹಿತಃ ||

- ವಿಷ್ಣು ಸ್ಮೃತಿ

ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಠದ ಗುರುಗಳಿಂದ ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದ ವಿವ್ರನು ಸ್ಮಶಾನದ ಕಾಷ್ಠದಂತೆ ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳಲ್ಲೂ ಅನರ್ಹವೆನ್ನಿಸುವನು.

1 'ನ ಚಾಮುತ್ಯಃ ಪ್ರವೇಷ್ಯದ್ವ್ಯೋ ಯಾವದಾಗಮನಂ ಮಮ' ||

- ಎಂಬ ಹರಿವಂಶದ ಮಾತು (೨/೮೦೫) ತಪ್ತಮುದ್ರೆ ಧರಿಸದರಿಗೆ ಎಂದೂ ವೈಕುಂಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಗಮಕವಾಗಿದೆ.

ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಠದ ಬೀರಾಧೀಶರಿಂದಲೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು

ತಪ್ತಾತ್ಮ ವಿಧಿನಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ ಸದ್ಗುರೋರಪಿ ।

ಯತೀನಾಂ ಯತಯಃ ಪೂಜಾ ಗುರವೋಽನ್ಯೇ ನ ಹಿ ಕ್ವಚಿತ್ ॥

- ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಗವ(ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಾಭಿನವತೀರ್ಥರು)

ಬುತೀನಾಂ ಯತಯಃ - ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ - ತಪ್ತಮುದ್ರಾಂಕನಾಧಿಕೃತಾ
ಯತಿಶ್ವರಾಃ ಸ್ವಸದ್ಗುರವಃ

- ರಾಮಾಮೃತಮಹಾರ್ಗವ ಟೀಕಾ

ಪರಮಹಂಸರಾದ ತಮ್ಮ (ಮಠದ) ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದಲೇ ವಿಧುಕ್ತವಾಗಿ
ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಬೇರೆಯವರಿಂದಲ್ಲ.

ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಅವಿಹಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ, ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನಗಳ ಮುಖ ದರ್ಶನವೂ ಸಹ
ಮಹಾಪಾಪಕರ.

¹ಗಂಗಾಸ್ನಾನರತೋ ದಾಪಿ ಅಶ್ವಮೇಧರತೋಪಿ ವಾ ।

²ಶಂಖಚಕ್ರಾಂಕಿತತನುಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರೌರವಮಶ್ನುತೇ ॥

- ವಿಷ್ಣುಸ್ತುತಿ

ಅಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ತಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವವರ (ಸ್ವತಃ ಇತ್ಯಾದಿ)
ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೂ ಸಹ ರೌರವ ನರಕ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಆ ಪಾಪವು
ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೀಂದರೂ, ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ
ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಚಕ್ರಾಂಕಿತತನುಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಶ್ಯೇತ್ ಸೂರ್ಯಂ ತತೋ ನರಃ ।

ಒಪೇಚ್ಛ ಪೌರುಷಂ ಸೂಕ್ತಮನ್ಯಥಾ ನರಕಂ ಪ್ರಚೀತ್ ।

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ತನುಚ್ಛೇದಯಾ ಸರ್ವದೇವಸಮಾಶ್ರಯಾ ।

ಸಾ ಚೀತ್ ಸಂತಾಪಿತಾ ರಾಜನ್ ಕಿಂ ವದಾಮಿ ಮಹ್ಮನಸಃ ॥

1 ನಿಜೇಧವಾಕ್ಯಾದ್ವೀತಿಪ್ತ ತಪ್ತಾತಪ್ತಾಂಕಯೋಃ ಸಮಾ ।

ತತ್ಪರ್ವಂ ತಪ್ತಗಂ ಕುರವನ್ ಸಮಾ ಸ್ವಾರ್ಥಪರಾರ್ಥಯೋಃ ॥

ಆಮಂತ್ರಣೋಮಮೂಲಾಂಕವಿವಯಂ ಕುರು ಲಾಘವಾತ್ ॥

-ಶ್ರೀವಾದಿರಾವಸ್ವಾಮಿಗಳು (ಚಕ್ರಸ್ತುತಿ ೨೧, ೨೨)

2 'ಗಂಗಾಸ್ನಾನರತೋ ದಾಪಿ' ಇತ್ಯೇತದಪಿ ಅವಿಧಿನಾ ಕೃತಚಕ್ರಾದಿಧಾರಣ ನಿಜೇಧಪರಮ್ ।

ಸ್ತುತಿಮುಕ್ತಾದರಿ ಪ್ರ. ೪೫

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಚ ದೇಹೇಷು ಸರ್ವೇ ವೇದಾಃ ಸಮಾಗತಾಃ ।

ತೇ ಚ ಸಂತಾಪಿತಾ ರಾಜನ್ ಕಿಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮಹೈನಸಃ ॥

- (ಸ್ವಾಮಿ. ಮತ್ತು ತ.ಚ.)

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಶರೀರವೆಂದರೆ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೂ ಸಕಲವೇದಗಳ ತವರು; ಅಂತಹ ಅಮೌಲ್ಯ ಶರೀರವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರನಿಷಿದ್ಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಸಕಲದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಸಕಲವೇದಗಳಿಗೂ ಬೆಂಕಿ ಇಟ್ಟ ಮಹಾಪಾತಕವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಅಂತಹವನನ್ನು ಅಕ್ಕಿ ಕವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಸಹ ತಕ್ಷಣ ಆ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸೂರ್ಯದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಶುದ್ಧನಾಗಬೇಕು; ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ನರಕವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.

ತಪ್ರಮುದ್ರಾರಾಣೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ವೃತ್ತೇಣ ನಿರ್ಜಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಪುರಾ ದೇವಾಃ ಸವಾಸವಾಃ ।

ಹೃತಾಗಾರಬಲಾ ದೈತ್ಯದೇವಾಃ ಸರ್ವಜನೇಶ್ವರಾಃ ॥

¹ಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋ ಗತಾಃ ಸರ್ವೇ ಶಂಕರಪ್ರಮುಖಾಸ್ತದಾ ।

ತ್ರಾಹಿ ತ್ರಾಹಿ ಜಗನ್ನಾಥ ವೃತ್ತೇಣ ವಿಜಿತಾ ವಯಂ ॥

ತೈಲೀಕ್ಯಾಧಿಪತಿರ್ಚಾರ್ತೋ ವೃತ್ತೋ ನಿರ್ಜಿತಕಂಟಕಃ ।

ಯಥಾ ಭಾಗೇನ ಚಾಸ್ತಾಕಂ ತಥಾ ಕುರು ಜನಾರ್ದನ ॥

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಮಮಾಯುಧೈಃ ಶಂಖಚಕ್ರೈರ್ಲಾಂಛಯಿತ್ವಾ ಸುರೋತ್ತಮಾಃ ।

ಯುಧೈತಾಂ ಸಮರೇ ದೈತ್ಯರ್ಮತ್ಸಸಾದೇನ ದೇವತಾಃ ॥

ಮಮಾಯುಧಾಂಕಿತೇ ದೇಹೇ ಭವತಾಂ ಸುರಸತ್ತಮಾಃ ।

ಕ್ಷಯಂ ಯಾಸ್ಯಂತಿ ಸಮರೇ ಶತ್ರವೋ ಮತ್ಸಸಾದತಃ ॥

ವಿವಮುಕ್ತಾಃ ಪ್ರಣೇಮುಸ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಪುರೋಗಮಾಃ ।

ಹತ್ವಾ ವೃತ್ತಂ ಗತಾ ದೇವಾಃ ಸ್ವಸ್ಥಾನಂ ತು ಮುದಾನ್ವಿತಾಃ ॥

1 'ಇಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ' ಎಂದರೆ 'ಬ್ರಹ್ಮವತಿ' ಎಂದು ಅರ್ಥ 'ಬ್ರಹ್ಮಬ್ರಹ್ಮವತಿ'

- ಗೀತಾಭಾಷ್ಯಟೀಕಾ (ಪ್ರಮೇಯದೀಪಿಕಾ)

ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಧರ್ಮಾದ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇ ದೇವಾಃ ಸಮಾಸಮಾಃ ।
ಚಿಹ್ನಂ ಕೃತ್ವಾಯುಧೈಃ ಸ್ಥಾನೇ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರತಾಸ್ತುತಂದ್ರಿತಾಃ ॥

ಮುಪಯಃ ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವಾಃ ಪಾತಾಲೇ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರಾಃ ।
ದೇಹೇ ಕುರ್ವಂತಿ ಚಿಹ್ನಾನಿ ಶಂಖಚಕ್ರಮಯಾನ್ಯಪಿ ॥

- ಪದ್ಮಪುರಾಣ

ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ವೃತ್ರಾಸುರನಿಂದ ಪರಾಜಿತರಾದಾಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ವೃತ್ರಾಸುರನ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ಶ್ರೀನಾರಾಯಣನು 'ಎಲೈ ದೇವತೆಗಳೇ! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಚಕ್ರಶಂಖಾದಿಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡವರಾಗಿ ಆ ವೃತ್ರಾದಿ ದೈತ್ಯಯುಕ್ತರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿರಿ. ಆಗ ನನ್ನ ಆಯುಧಲಾಂಛನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವೃತ್ರಾದಿ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲ ಹತರಾಗುವರು; ನಿಮಗೆ ವಿಜಯಶ್ರೀ ಲಭಿಸುವುದು' ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ವೃತ್ರಾದಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾದರು; ಅಂದಿನಿಂದ ಸಮಸ್ತ ವೈಷ್ಣವರೂ ಶತ್ರುಜಯಾದಿ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಚಕ್ರಾದಿಗಳ ಧಾರಣೆಯು ಅತ್ಯವಶ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು, ಅವನ್ನು ಧರಿಸತೊಡಗಿದರು. (ಚಕ್ರಾದಿಗಳ ಧಾರಣೆಯು ಶತ್ರುಜಯಕ್ಕೂ ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗದ ಜಯಕ್ಕೂ ಪರಮಸಾಧನಗಳಲ್ಲೊಂದು ಎಂಬುದು ಖಚಿತ ಎಂದು ಭಾವ)

ಸಮರ್ಪಿತಂ ಮಯಾ ಭವೇತ್ಪುದ್ಗಮ್ಯತೃಪ್ತವಾಗೇನಾ ।
ರಮಾರಮೇಶಪಾದಯೋಃ ಪ್ರಭಂಜನಾಭಿಧಾಯುಜಾ ॥

॥ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ॥

‘ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣ’ದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರುತ್ಯಾದಿಗಳು

ಪವಿತ್ರಂ¹ ತೇ ವಿತತಂ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತೇ ಪ್ರಭುರ್ಗಾತ್ರಾಣಿ ಪರ್ಯೇಷ ವಿಶ್ವತಃ ।
ಅತಪ್ತನೂರ್ನ ತದಾಮೋ ಅಶ್ವತೇ ಶ್ರುತಾಃ
ಇದ್ವಹಂತಸ್ತತ್ಸಮಾ ಶತಾ² ॥

³ಚಕ್ರಂ ವಿಭಕ್ತಿ ವಪುಷಾಃಭಿತಪ್ತಂ ಬಲಂ ದೇವಾನಾಮಮೃತಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋಃ ।
ಸ ವಿತಿ ನಾಕಂ ದುರಿತಾ ನಿಧನಯ ವಿಶಂತಿ ಯದ್ಯತಯೋ ವೀತರಾಗಾಃ ॥

- ಆಥರ್ವಣೀಶ್ರುತಿಃ

ಚರಣಂ ಪವಿತ್ರಂ ವಿತತಂ ಪುರಾಣಂ ಯೇನ ಪೂತಸ್ತರಿತಿ ದುಷ್ಯತಾನಿ ।
ತೇನ ಪವಿತ್ರೇಣ ಶುದ್ಧೇನ ಪೂತಾ ಅತಿಪಾಪಾನಮರಾಂತಿ ತರೇಮು ॥

- ಕಾವಕೀಶ್ರುತಿಃ

ಲೋಕಸ್ಯ ದ್ವಾರಮರ್ಚಾಮತ್ ಪವಿತ್ರಂ
ಜ್ಯೋತಿಷ್ಪ್ರದ್ವಾಜಮಾನಂ ಮಹಸ್ವತ್ ।
ಅಮೃತಸ್ಯ ಧಾರಾ ಬಹುಧಾ ದೋಹಮಾನಂ

1 ಸುದರ್ಶನಂ ಸಹಸ್ರಾರಂ ಪವಿತ್ರ ಚರಣಂ ಪವಿ

- ಇತಿ ವೇದನಿಘಂಟೌ (ಸ್ಮೃ. ಮು.)

ಪವಿತ್ರಂ ಚರಣಂ ಚಕ್ರಂ ಲೋಕೋದ್ಧಾರಂ ಸುದರ್ಶನಮ್ ।
ಪರ್ಯಾಯವಾಚಕಾ ಹ್ಯತೇ ಚಕ್ರಸ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನಃ ॥

- ಇತಿ ಶ್ರೀಶಾಸ್ತ್ರೇ (ಸ್ಮೃ. ಮು.)

2 ಶ್ರುತಾಸೋ ವಹ್ನಿಕವೇನ ಚಕ್ರೇಣ ತಪ್ತಾಃ ।
ಕೇವಲಮೇಕದಾರಂ ತಪ್ತಾಃ ಕಿಂತು ಪಹಂತ ಇತ್
ಗೋಚೀಚಂದನಾದಿನಾ ನಿತ್ಯಂ ಪಹಂತ ಏವ ॥

- ಸ್ಮೃತಿಮುಕ್ತಾವರಿ (ಪು. ೪೩)

3 ಅತ್ರ ಕೃಚ್ಛಿಚ್ಛಿಕ್ರಾದ್ಯೇಕವಿಧಾನೇಷು ವ್ಯಚಿನ್ವಿತ್ತಿಪಂಚಾಯುಧಾನೀತಿ ವಿಧಾನೇಷು
ಪಂಚಾಯುಧಧಾರಣಂ ಮುಖ್ಯಮ್ । ಅಶಕ್ತೌ ಚಕ್ರಮಾತ್ರಧಾರಣಂ ವಾ
ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿಧಾರಣಂ ವೇತ್ಯಾದಿ ರ್ವಪ್ತವ್ಯಮ್ ॥ ಅತಃ ಏವ ಹಾರೀತಸ್ಮತ್
ಚಕ್ರಾಂತಿತಃಪುಷಾಃ ಕೇಚಿತ್ ಕೇಚಿತ್ಪ್ರಯವರಾಸ್ತಥಾ ।
ಶಂಖಚಕ್ರಧರಾಃ ಕೇಚಿತ್ ಕುಲೇ ವಿಘ್ನಪರಿಗ್ರಹಾಃ ॥

- ಇತಿ (ಸ್ಮೃ. ಮು.)

ಚರಣಂ ನೋ ಲೋಕೇ ಸ್ಪೃಧಿತಾಂ ದಧಾತು ||

- ಕರಕೀಶ್ವರಿ:

ಧೃತೋರ್ಧ್ವಪುರಂದ್ರಃ ಕೃತಚಕ್ರಧಾರಿ
ವಿಶ್ವಂ ಪರಂ ಧ್ಯಾಯತಿ ಯೋ ಮಹಾತ್ಮಾ |
ಸ್ವರೇಣ ಮಂತ್ರೇಣ ಸದಾ ಹೃದಿಸ್ಥಂ
ಪರಾತ್ಪರಂ ಯನ್ಮಹತೋ ಮಹಾಂತಂ ||

- ಇತಿ ಕರವಲ್ಲೀಶ್ವರಿ:

ಚಮೂಪಚ್ಚೇನಃ ಶಕುನೋ ಬಿಭೃತ್ಯಾ
ಗೋವಿಂದುದ್ರ್ವಪ್ಸ ಆಯುಧಾನಿ ಬಿಭ್ರತ್ |
ಅಪಾಂ ಮೂರ್ಛಿಂ ಸಚಮಾನಃ ಸಮುದ್ರಂ
ತುರಿಯಂ ಧಾಮ ಮಹಿಷೋ ವಿವೃತ್ ||

- ಇತಿ ಋಕ್ಸಾಮಯೋಗ ಪಠಿತಾ ಶ್ರುತಿ:

ಪ್ರ ತೇ ವಿಷ್ಣೋ ಅಬ್ಜಚಕ್ರೇ ಪವಿತ್ರೇ
ಜನ್ಮಾಂಭೋಧಿಂ ತರ್ತವೇ ಚರ್ಷಣೇಂದ್ರಾ |
ಮೂಲೇ ಬಾಹ್ಯೋದ್ರಧತೇನ್ಯೇ ಪುರಾಣಾಃ
ಲಿಂಗಾನ್ಯಂಗೇ ತಾವಕಾನ್ಯರ್ವಯಂತಿ ||

- ಭಾಸ್ಕರಸಂಹಿತಾ

ಏಭಿರ್ವಯಯುರುಕ್ರಮಸ್ಯ ಚಿಹ್ನೈರಂಕಿತಾ ಲೋಕೇ ಸುಭಗಾ ಭವಾಮುಃ |
ತೇ ವಿಷ್ಣೋ ಪರಂ ಪದಂ ಯೇ ಭಜಂತೀಹ ಲಾಂಛಿತಾಃ ||

- ಅಥರ್ವಣೀಶ್ವರಿ:

ನಾನ್ಯಂ ದೇವಂ ನಮಸ್ಯುರ್ಯಾನ್ನಾನ್ಯಂ ದೇವಂ ನಿರೀಕ್ಷಯೇತ್ |
ಚಕ್ರಾಂಕಿತು ಸದಾ ತಿಷ್ಠೇನ್ನೈವೃಕ್ಷಃ ಪಾಂಡುನಂದನ ||

- ಇತಿ ಮಹಾಭಾರತೇ

ಭುಜಯುಗಮಪಿ ಚಿಹ್ನೈರಂಕಿತಂ ಯಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋಃ
ಪರಮಪುರುಷನಾಮ್ನಃ ಕೀರ್ತಿತಂ ಯಸ್ಯ ವಾಚಿ |
ಋಜುತರಮಪಿ ಪುಂಡ್ರಂ ಮಸ್ತಕೇ ಯಸ್ಯ ಕಂಠೇ
ಸರಸಿಜಮಣಿಮಾಲಾ ಯಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಸ್ಮ ರಾಸಾ(ವತ್ಯಾಃ) ||

- ಇತಿ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ

ದಕ್ಷಿಣೇ ತು ಭುಜೇ ವಿಶ್ವೋ ಬಿಭೃಯಾದ್ವೈ ಸುದರ್ಶನಂ ।

ಸರ್ವೋ ತು ಶಂಖಂ ಬಿಭೃಯಾದಿತಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ ॥

ಮಹೋಪನಿಷದಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರೇ

ಅಗ್ನಿನಾ ವೈ ಹೋತ್ರಾ ಚಕ್ರಂ ಪಾಂಚಜನ್ಯಂ

ಸುತಶ್ಚಂ ದ್ವಿಭುಜೇ ಧಾರ್ಯತೇ ಆತ್ಮಹಿತಮಾಚರೇತ್ ।

ಆಚಾರ್ಯಾಯ ಸ್ವಮುಖಂ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತೇ ತಸ್ಮಾದ್ವೈಕುಂಠೋ ಭವತಿ ।

ನ ಪುನರಾಗಮನಂ ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಸರ್ವೋಕತಾಮಾಪ್ನೋತಿಹೈವನಿಷತ್ ।

“ಪವಿತ್ರಮಿತ್ಯಗ್ನಿರಗ್ನಿವೈ ಸಹಸ್ರಾರಃ ಸಹಸ್ರಾರೋ ಸೇಮಿರ್ನೇಮಿನಾ

ತಪ್ತತನುಃ ಸಹ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಸರ್ವೋಕತಾಮಾಪ್ನೋತಿ”

- ಅಥರ್ವಣೀಶ್ರುತಿಃ

ಶಿವಕೇಶವರ ಚಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಧರಿಸುವುದು ಸಹ ವೈಷ್ಣವರಿಗೆ
ನಿಷಿದ್ಧ

¹ದ್ವಿಜಂ ಚ ತಪ್ತಶಂಖಾದಿಲಿಂಗಾಂತತನುಂ ಚ ವಾ ।

ಸಂಭಾವ್ಯ ರೌರವಂ ಯಾತಿ ಯಾವದಿಂದ್ರಾಶ್ಚತುರ್ದಶ ॥

ಶಿವಕೇಶವಯೋಶ್ಚಾಪಿ ಚಕ್ರಶೂಲಾದಿಕಂ ದ್ವಿಜಃ ।

ನ ಧಾರಯೇತ ಮತಿಮಾನ್ ವೈದಿಕೇ ಚ ಮತೇ ಸ್ಥಿತಃ ॥

ತತ್ಸವೈದಿಕಮಾರ್ಗೋ ನಾಸ್ತಿಕಾ ನಟನರ್ತಕಾಃ ।

ತೇ ಧರಂತ್ಯೇವ ಚಿಹ್ನಾನಿ ಶಿವಯೋರ್ಭಸ್ಮಬುದ್ಧಯಃ ॥

ವೇದಾಕ್ಷರವಿಹಿಣಾನಾಂ ನಾಸ್ತಿಕಾನಾಂ ದ್ವಿಜನ್ಮನಾಮ್ ।

ವಿಹಿತಂ ಧಾರಣಂ ನಿತ್ಯಂ ಚಿಹ್ನಾನಾಂ ಕೇಶವೇಶಯೋಃ ॥

- ಸ್ತುತಿವಾಕ್ಯಗಳು (ಸ್ತುತಿ ಮುಕ್ತಾವಲಿ ಮತ್ತು ತಪ್ತಚಕ್ರಭೂಷಣ)

1 ಕೇವಲ ವಚನಾನಾಂ ಶಿವಕೇಶವಲಿಂಗಾನಾಂ ಮಿಲಿತಾ ಧಾರಣೇ ಮೋಷಪ್ರವಾದಕತ್ವಾತ್ ।

(ಸ್ಮ.ಮು. ೫೩)

ಶಿವಕೇಶವಯೋಶ್ಚಿಹ್ನಮಿತ್ಯಸ್ಯ ಉಭಯಚಿಹ್ನಧಾರಣನಿಷೇಧಪರತ್ವೇನ

ವಿಷ್ಣುಚಕ್ರಧಾರಣಾಮೂಷಕತ್ವಾತ್ ।

(ತಪ್ತಚಕ್ರಭೂಷಣ)

ತಪ್ತಚಕ್ರಧಾರಣೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ

ಪರೋದೀರಿತವಚನಾನಾಂ ಸ್ಪೃತಿತ್ವಮಭ್ಯುಪಗಮ್ಯ ಇದಮುದಿತಂ ।

ವಸ್ತುತಸ್ತು - ತೇಷಾಂ ಸ್ಪೃತಿತ್ವಮೇವ ನಾಸ್ತಿ । (ಇತ್ಯಾದಿ)

- (ತಪ್ತಚಕ್ರಭೂಷಣ)

(ಕೇಚಿತ್)॥ ... ಇತಿ ವೈಷ್ಣವಾಶ್ವಲಾಯನವಚನಾತ್ ಶಂಖಚಕ್ರಾದಿಧಾರಣಾಂ
ತು ಶೂದ್ರಾದಿವಿಷಯಮಿತ್ಯಾಹುಃ । ತತ್ತು ವಿಷ್ಣುದ್ವೇಷಮೂಲತ್ವಾದಗುರ್ದಂ
ಬೃಹನ್ನಾರದೀಯ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ ಆಶ್ವಲಾಯನಸ್ಪೃತ್ಯಾದೌ ಬಹುಪುಸ್ತಕೇಷು
ಏಷಾಂ ವಚನಾನಾಮಭಾವಾತ್ । ಕೃಚಿತ್ತತ್ತ್ವೇನ

ಬಹ್ವಚಾದಿಶ್ರುತಿಹಾರಿತಾದಿಸ್ಪೃತಿ ಕೂರ್ಮವರಾಹವಾಯುಪುರಾಣಾದಿ

ವಿರುದ್ಧತ್ವೇನ ಔದುಂಬರೀ ಸರ್ವಾವೇಷ್ಣನಸ್ಪೃತಿವದೇಷಾಂ

ವಚನಾನಾಮಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾತ್ । ಶ್ರುತ್ಯಾದಿನಾಂ

ತಪ್ತಮುದ್ರಾಧಾರಣವಿಷಯೇ ಚ ನಿರವಕಾಶತ್ವೇನ

ಅರ್ಥಾಂತರಾಭಾವಸ್ಯಾಂತರಾನುಪಪತ್ತ್ಯೋಪಪಾದಿತತ್ವಾತ್ । ಏಷಾಂ

ವಚನಾನಾಂ ಬೌದ್ಧಾದಿದೈತ್ಯಮತಾನುವಾದಕತ್ವೇನ ಸಾವಕಾಶತ್ವಾತ್ ।

ಅನುವಾದಸ್ಯ ದೂಷಣಾರ್ಥತ್ವೇನ ದೂಷಣಾನಾಂ ಸ್ಪಷ್ಟತ್ವೇನಾನುಕ್ಷೇಪಃ ।

- ಸ್ಪೃತ್ಯರ್ಥಸಾಗರ

ಸಹಸ್ರಾರ ಮಹಾರೂರ ರೂಢೀರ ಗಿರಾ ಸ್ತುತಿಮ್ ।
ಪಟ್ಕೋಗಾ ರಿಪುಹೃದ್ಭಾಣ ಸಂತ್ರಾಣ ಕರವಾಣಿ ತೇ ॥ ೧ ॥

ಯಸ್ತತ್ಪ್ರಪ್ತಸುತನುಃ ಸೋಽಸ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಫಲಂ ಕಿಲ ।
ನಾತಪ್ತತನುರಿತ್ಯಸೌತ್ ಖ್ಯಾತಾ ವಾಕ್ ತ್ವಾಂ ಮಹೋದಸ ॥ ೨ ॥

ಹತವಕ್ರದ್ವಿಪಚ್ಚಕ್ರ ಹರಿಚಕ್ರ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ।
ಪ್ರಕೃತಿಘ್ನಾಸತಾಂ ವಿಘ್ನ ತ್ವಮಭಗ್ನಪರಾಕ್ರಮ ॥ ೩ ॥

ಕರಾಗ್ರೇ ಭ್ರಮಣಂ ವಿಷ್ಣೋರ್ಯದಾ ತೇ ಚಕ್ರ ಜಾಯತೇ ।
ತವಾ ದ್ವಿಧಾಽಪಿ ಭ್ರಮಣಂ ದೃಶ್ಯತೇಂತರ್ಬಹುದ್ವಿಪಾಮ್ ॥ ೪ ॥

ವರಾದವಧ್ಯದೃಶ್ಯತೈಫಿರಿಮಿಂಡನಚಾತುರೀ ।
ಹರೇರಾಯುಧ ತೇ ದೃಷ್ಟಾ ನ ದೃಷ್ಟಾ ಯಾ ಹರಾಯುಧೇ ॥ ೫ ॥

ಅವಾರ್ಯವೀರ್ಯಸ್ಯ ಹರೇಃ ಕಾರ್ಯೇಷು ತ್ವಂ ಧುರಂಧರಃ ।
ಅಸಾಧ್ಯಸಾಧಕೋ ರಾಟ್ ತೇ ತ್ವಂ ಚಾಸಾಧ್ಯಸ್ಯ ಸಾಧಕಃ ॥ ೬ ॥

ಯೇ ಛಿನ್ನಕಂಧರಾಶ್ಚಕ್ರ ವೈತೇಯಾಸ್ತವ ಧಾರಯಾ ।
ತ ವಿವ ಚಿತ್ರಮನಯಂಸ್ತರ್ವಾಪ್ಯಚ್ಚಿನ್ನಕಂಧರಾಮ್ ॥ ೭ ॥

ಅರೇ ತವಾಗ್ರೇ ನೃಹರೇರರಿಃ ಕೋಽಪಿ ನ ಜೀವತಿ ।
ನೇಮೇ ತವಾಗ್ರೇ ಕಾಮಾದ್ಯಾ ನೇಮೇ ಜೀವಂತ್ಯಹೋ ದ್ವಿಪಃ ॥ ೮ ॥

ಪವಿತ್ರ ಪವಿತ್ರತ್ವಾಹಿ ಪವಿತ್ರೀಕುರು ಚಾಶ್ರಿತಾನ್ ।
ಚರಣ ಶ್ರೀಶಚರಣೌ ಪ್ರೀತೀಕುರು ಮನಸ್ಸು ನಃ ॥ ೯ ॥

ಯಸ್ಯಂ ದುರ್ವಾಸಸಃ ಪ್ರಪ್ತನಿಷ್ಕೋ ದೃಷ್ಟೋಽಖಿಲೈಃ ಸುರೈಃ ।
ಅಸ್ತಾವಯಃ ಸ್ವಭರ್ತಾರಂ ಸ ತ್ವಂ ಸ್ತಾವಯ ಮಧ್ವಿರಾ ॥ ೧೦ ॥

ಭೂಪ್ತದುರ್ದರ್ಶನಂ ಸರ್ವಂ ಧಿಕ್ಕುರುಪ್ತ ಸುರರ್ಶನ ।
ವಾಯೋಃ ಸುರರ್ಶನಂ ಸರ್ವಸ್ಯಾಯೋಧ್ಯಂ ಕುರು ತೇ ನಮಃ ॥ ೧೧ ॥

ಸುಪ್ತ ದರ್ಶಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶತತ್ತ್ವಂ ಸೂರ್ಯಾಯುತಪ್ರಭ ।
ದ್ವಾರಂ ನಃ ಕುರು ಹರ್ಯಾಪ್ತ್ಯೈ ಕೃತದ್ವಾರ ತಮಸ್ಯಪಿ ॥ ೧೨ ॥

ಪದ್ಮಾನಿ ನಿರವದ್ಮಾನಿ ವಾದಿರಾಚಾಭಿಧಃ ಸುಧೀಃ ।
ದ್ವಾದಶಂ ದ್ವಾದಶಾರಸ್ಯ ಚಕ್ರಸ್ಯ ಸ್ತುತಯೋಕ್ತತ ॥ ೧೩ ॥

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಯತಿಕ್ಕೃತಾ ಸಹಸ್ರಾರಸ್ತುತಿಃ ॥

ಮೋಷೌಘವಾರಣಂ ಯಸ್ಯ ಧಾರಣಂ ಮೋಕ್ಷಕಾರಣಮ್ |
ನ ವೈದಿಕಂ ತಪ್ತಚಕ್ರಧಾರಣಂ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ

|| ೧ ||

ಗ್ರಂಥಾದೌ ಮಂಗಲಂ ತರ್ಹಿ ಕಸ್ಯಾನ್ಯಾವೈದಿಕಂ ತವ |
ಬಿಷ್ಣುಚಾರಾತ್ ಸ್ತುತಿಃ ಕಲ್ಯಾ ಸ್ತುತೇಶ್ಚ ಶ್ರುತಿಕಲ್ಪನಾ

|| ೨ ||

ಯದಿ ತತ್ರ ತಥೈತ್ಯುನ್ ಕಿನ್ ಕಲ್ಪಯಸಿ ಶ್ರುತಿಮ್ |
ದ್ವಾರಕಾಯಾಯಿಭಿಃ ಸರ್ವೈರದ್ಯಾಪಿ ಪ್ರಾಕೃತವೇಶತಃ

|| ೩ ||

ನಿಂಬಾದಿತಾನ್ಯುಗೈಃ ಪ್ರಾಚ್ಛಿಮಾರ್ಯಾವಾದೈಕದೇಶಿಭಿಃ |
ವಿಷ್ಣುಸಾಮಿವತಸ್ತೈಶ್ಚ ರಾಮಾನುಜವತಾಶ್ಚಯೈಃ

|| ೪ ||

ತತ್ತ್ವದಾದಿನಾಚಾರ್ಯೈಃ ಬಿಷ್ಣುಶ್ರೇಷ್ಠೈರನುಷ್ಠಿತೇ |
ಕೈಶ್ಚಿಚ್ಚೀರ್ಣಾದಿದಂ ನೋಚೇತ್ಯಕ್ಷಂ ತದಪಿ ನಾಸ್ತಿತ್ಯೈಃ

|| ೫ ||

ಬಹುಶಿಷ್ಯಸನಾಚಾರಃ ಪ್ರಮಾಣಮುಭಯತ್ರ ಚ |
ಸ್ವಮೂಲಗ್ರಂಥಭಾಗೇಷು ತಥಾ ಪ್ರಕರಣೇಷು ಚ

|| ೬ ||

ನಿಬಂಧೇಷು ಚ ಸರ್ವೇಷು ಕೇನಾಪಿದಂ ನ ದೂಷಿತಮ್ |
ಅನಾಚಾರಸ್ತು ಕೇವಾಂಚಿದನಾಚಾರಃ ಪ್ರಕಲ್ಪತಾಮ್

|| ೭ ||

ತೈಶ್ಚೇದೇಕಂ ಕುಲಶಾರ್ಫಮಿತಿ ನ್ಯಾಯಂ ವಿಜಾನತ |
ನೈಸಿಂಹಪರಿಚರ್ಯಾಯಾಂ ರಾಮಾರ್ಚಾಚಂದ್ರಿಕಾದಿಷು

|| ೮ ||

ಶ್ರುತಿಶ್ಚೃತಿಪುರಾಣೋಕ್ತಾ ತೈರಪಿದಂ ಪ್ರಸಾಧಿತಮ್ |
ನ ನಃ ಪೂರ್ವೈಃ ಪರಾಕ್ರಾಂತಂ ಸರ್ವಸಂಪ್ರತಿಪತ್ತಿತಃ

|| ೯ ||

ಇದಾನಿಮಾಗ್ರಹಾದೇವ ವಿವದಂತೇ ಕೃಚಿತ್ ಕೃಚಿತ್ |
ದುರಾಗ್ರಹಗ್ರಹಂ ತೇಷಾಂ ಕೇವಾಂಚಿನ್ಮನಸಿ ಸ್ಥಿತಮ್

|| ೧೦ ||

ನಿವರ್ತಯೇತ್ಪ್ರಪ್ರಯುಕ್ತಃ ಶೌತೋ ಮುಕ್ತೋ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ |
ಅವೈದಿಕಮಿದಂ ಚೇತ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮೈಕಂ ವೈದಿಕಂ ಕುತಃ

|| ೧೧ ||

ಶ್ರುತಯಃಸ್ತತ್ರ ಚೇತ್ ಸಂತಿ ನ ಸಂತಿ ಕಿಮಿಹಾಗಮಾಃ |
ಯದ್ಯೇತೇಷಾಮಿತೋನ್ಮೋಘಭಃ ಕಲ್ಪತೇ ಸ್ವಕವೈಲತಃ

|| ೧೨ ||

ಶ್ರುತಿಶ್ಚೃತಿಸಮಾಖ್ಯತಸ್ತತ್ಪ್ರಾನ್ಯಾಘೋಃ ನ ಕಿಂ ಶ್ರುತಃ |
ಅಗ್ರಹೋಽಯಂ ಪರೇಷಾಂ ಚೇತ್ಪ್ರಧಾನ್ಯಯಂ ಹಿಂತು ನಾಗ್ರಹಃ

|| ೧೩ ||

- ವಾದಿವಿಪ್ರತಿಪನ್ನಾಭಿ ಶೌತತ್ವಂ ತೂಭಯೋಃ ಸಮಮ್ ।
ಯದ್ರೋತಮಿದಂ ಕರ್ಮ ಯಜ್ಞೋಶೌತಃ ಕಥಂ ನ ತೇ ॥ ೧೪ ॥
- ತಸ್ಮೂಲಭೂತವೇದಾನಾಮತತ್ತ್ವಾವೇದಕತ್ವತಃ ।
ಅನ್ಯಾರ್ಥಕಲ್ಪನಾನಾಪಿ ತತ್ತ್ವಾವೇದಕತಾ ಗತಾ ॥ ೧೫ ॥
- ತೇನೈವಾವೇದಕತ್ವಂ ಚೇದಧ್ವರಸ್ಯ ಕಥಂ ನ ತತ್ ।
ಅಧುನಾ ಬಾಧವೈಧುರ್ಯಾವ್ಯಾವಹಾರಿಕಮಾನತಾ ॥ ೧೬ ॥
- ಸಮೋಭಯತ್ರ ಕೇಪಾಂಚಿನೈತೇ ಬಾಧೋತ್ರ ತತ್ರ ಚ ।
ವೇದಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಶಂಖಿತ್ಯಾದಶಿಷ್ಟೌ ತಾವುಭಾವಪಿ ॥ ೧೭ ॥
- ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಮಾನತ್ವಂ ಮೂಢಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವೇದ ಹಿ ।
ಅತಪ್ತಧಾರಣಾಂ ಚೇತ್ಸಾತ್ತ್ವನೂಲೈನ್ಯತರಾಗತಮ್ ॥ ೧೮ ॥
- ಸದಾ ತದುಕ್ತಲಾಭಾರ್ಥಮಿದಂ ಪ್ರಾಚ್ಛೇಹಿರಗ್ಮಯಿಾ ।
ಪವಿತ್ರಮುದ್ರವ ಕುಶಶ್ರುತಿಮೂಲಾ ಪ್ರಧಾರ್ಯತೇ ॥ ೧೯ ॥
- ಕಿಮಗ್ನಿನಾಪರಾದ್ಧಂ ತೇ ಕಿಂ ಚಕ್ರೇಣ ಮುರದ್ವಿಜಃ ।
ಕಿಂ ವಾ ಸದ್ವಿರನಿರ್ಭೀತ್ಯಃ ಕಿಂ ಪುರಾಣೈಸ್ತಯೀಗಿವಾ ॥ ೨೦ ॥
- ನಿಜೇಧವಾಕ್ಯಾದ್ವಿತಿಶ್ಚ ತಪ್ತಾತಪ್ತಾಂಕಯೋಃ ಸಮಾ ।
ತತ್ಪರ್ವಂ ತಪ್ತಗಂ ಕುರ್ವನ್ ಸಮಃ ಸ್ವಾರ್ಥಪರಾರ್ಥಯೋಃ ॥ ೨೧ ॥
- ಅಮಂತ್ರಾಹೋಮಮೂಲಾಂಕವಿಷಯಂ ಕುರು ಲಾಘವಾತ್ ।
ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವಿರುದ್ಧೋರ್ಥಃ ಸ್ವಸಾರಂ ಚಾಧಿರೋಹಪಿ ॥ ೨೨ ॥
- ಇತ್ಯಾದೌ ತ್ಯಜ್ಯತೇ ವೇದೇ ಕಿಂ ಪುನಃ ಸ್ತುತಿಕೋಣಗಃ ।
ಯದಿ ಸ್ತುತಿಮನಾದ್ಯತ್ಯ ಶ್ರುತಾವನುದಿತತ್ವತಃ ॥ ೨೩ ॥
- ವಿಧಿಂ ನ ಮಾನಯಸ್ಯೇನಂ ನಿಜೇಧಃ ಕೇನ ಮಾನ್ಯತೇ ।
ನಹಿ ಶ್ರುತಿಪತೇ ಧರ್ಮಮಿಮಂ ಕ್ವಾಪಿ ನಿಜೇಧಪಿ ॥ ೨೪ ॥
- ಸುದರ್ಶನಕೃತೋದ್ಯೋಗನಿಷ್ಕಂಟಕಿತಪದ್ಧತಃ ।
ತೂಷ್ಣಂ ಪಿತ್ತೇನಪಿ ಲೋಕೇಷ್ವಿನ್ನಂಗೀಕಾರ ಇತೀರ್ಯತೇ ॥ ೨೫ ॥
- ಶಾಸ್ತ್ರೇಪ್ಯಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಂ ಚೇದ್ವೀಯತೇನುಮತಂ ತ್ವಿತಿ ।
ಯದಿ ಸ್ತುತುಕ್ತಮಾಚಾರಮಶೌತಂ ಮನ್ಯತೇ ಭವಾನ್ ॥ ೨೬ ॥
- ಕೌಚಾದೌ ದಿಗ್ವಿಭಾಗಂ ಚ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಂ ಮೃತ್ತಿಕಾಗ್ರಹೇ ।
ಯೋಗ್ಯಾಯೋಗ್ಯದಿನತ್ವಂ ಚ ದಂತಧಾವನಕರ್ಮಣಿ ॥ ೨೭ ॥

- ಕಾಚೇ ಗ್ರಾಹ್ಯಾಗ್ರಾಹ್ಯತಾಂ ಚ ತಥಾಽಚಮನಪದ್ಧತಿಮ್ ।
ಗೃಹ್ಯೋಕ್ತಂ ಶಾರ್ವಣಿವಿಧಿಂ ಭೋಜ್ಯಾಭೋಜ್ಯಪದಾರ್ಥತಾಮ್ ॥ ೩೮ ॥
- ಕ್ರಮಂ ಪೂಜಶಸಂಸ್ಕಾರೇ ಶ್ರಾದ್ಧಾದೀನಾಂ ದಿನಾನ್ಯಪಿ ।
ತರ್ಹಿ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ವ್ರಾತ್ಯದಶಾಮಾಶ್ರಯ ತ್ವವಿಶಂಕಿತಃ ॥ ೩೯ ॥
- ಸರ್ವಧರ್ಮಾನ್ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯೇತ್ಯಾದಿವಾಕ್ಯಮುಪಾಶ್ರಿತು ।
ನಾರದೀಯಃ ಬೃಹತಿ ತೇ ಬಲಂ ವಾಕ್ಯಚತುಷ್ಟಯಮ್ ॥ ೪೦ ॥
- ಪದ್ಮಗಾರುಡಮುಖ್ಯೇಷು ಸಂತ್ಯಸ್ತಾಕಂ ಸಹಸ್ರಶಃ ।
ದ್ವೈಧೇ ಬಹೂನಾಂ ವಚನಮಿತಿ ನ್ಯಾಯೇನ ತತ್ತ್ವಜನ್ ॥ ೪೧ ॥
- ಅಂಗೀಕುರು ಹರೇಶ್ವಕ್ರಧೃತಿಂ ಮುಕ್ತಿಸ್ತುತಿಂ ಪರಾಮ್ ।
ಅಪ್ಪಾದಶಪುರಾಣಸ್ಥಾನೈಸ್ಸದ್ವಾಕ್ಯಾನಿ ಸರ್ವಶಃ ॥ ೪೨ ॥
- ಮುಖ್ಯಾನ್ಯುಪಪುರಾಣಸ್ತವಾಕ್ಯೇಭ್ಯೋ ನಹಿ ವಿಭೃತಿ ।
ಪಂಚರಾತ್ರಸ್ಯ ವಿಷ್ಣುಕ್ಷೇಃ ಸರ್ವೈಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತ್ಯತೇ ॥ ೪೩ ॥
- ಪ್ರತಿಪ್ಯಾಪರ್ವಪೂಜಾದ್ಯಾ ದೇವಾನಾಂ ಸ್ಯುಃ ಕಥಂ ನ ಚೇತ್ ।
ಶ್ರುತಿಪ್ರತೀಕಂ ಸಂಗೃಹ್ಯ ಪವಿತ್ರಾಖ್ಯಾಂ ಪ್ರದಾಯ ಚ ॥ ೪೪ ॥
- ತತ್ರ ಪ್ರಥಮಸಂಸ್ಕಾರಸ್ತಪ್ತಚಕ್ರಾಂಕ ಈರ್ಯತೇ ।
ತದ್ವಿರುದ್ಧಮೃಷಿಪೋಕ್ತಂ ದುರುಕ್ತಮಿತಿ ಗೃಹ್ಯತೇ ॥ ೪೫ ॥
- ಉಭಯೋಃ ಕಲಹೇ ಸಾಕ್ಷೀ ವಿಜಾತೀಯೋ ಹಿ ಮಾನ್ಯತೇ ।
ಯಚ್ಚಾಸ್ತಂ ಲಿಂಗಪಾರಮ್ಯಂ ಪರಂ ದೇವಮುಮಾಪತಿಮ್ ॥ ೪೬ ॥
- ತಮಃಪ್ರವರ್ತಕಂ ವಕ್ತೃ ತಾಮಸಂ ತತ್ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ।
ಇತಿ ಗಾರುಡವಾಕ್ಯೇನ ತಥಾ ಪಾದ್ಯಗತೇನ ಚ ॥ ೪೭ ॥
- ವಿಷ್ಣಾಧಿಕ್ಯವಿರೋಧಿತ್ವೇ ಪುರಾಣಸ್ತುತಿವಿದ್ಯಯೋಃ ।
ಅಪಿ ತಾಮಸತೈವೋಕ್ತಾ ತತೋವ್ಯನ್ಯದುಪೇಕ್ಷತಾಮ್ ॥ ೪೮ ॥
- ನಹಿ ತಾಮಸವಾಶ್ರಿತೈಃ ತಮಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ ।
ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತಂ ಸರ್ವೈಃ ಪೂರ್ವೈರ್ನೋ ಭವತಾಮಪಿ ॥ ೪೯ ॥
- ಪುರಾಣೇಷೂತ್ತಮತೈಃ ಶ್ರುತಂ ಮತಮುಪಾಶ್ರಿತಮ್ ।
ತತ್ರಾಪಿ ವಿಷ್ಣುಮಾಹಾತ್ಮರಸಾಯನವಿರೋಧಿನಾಮ್ ॥ ೫೦ ॥

ಶೈವೋಕ್ತಿವಿಷಯದೊಳಾಂ ತಾಮಸತ್ವಮುದಾಹೃತಮ್ ।

1 ವಾಚಂ ಹೀನಾಂ ಮಯಾ ರಕ್ಷನ್ ದುಃಖದುಃಖೀ ಭವೇದಿತಿ || ೪೧ ||

ಶೃಂಗಾಂತಿ ಯೇನೈವಿಷಯಾಃ ಕುಕಥಾ ಮತಿನಾಶಿನೀ ।

ತೇ ತಮಃ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತೀತಿ ವಂಧ್ಯಾಂ ನ ಬಿಭೃಯಾದ್ಧಿರಮ್ 2 || ೪೨ ||

ಇತ್ಯಾದೌ ತೇನ ಚೋಕ್ತಂ ನಃ ಸರ್ವಂ ಚಾರ್ವೇವ ಗಮ್ಯತೇ ।

3 ಮಲ್ಲಕ್ಷಣಮಿಮಂ ಕಾಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಮದ್ವರ್ಮಮಾಶ್ರಿತಃ || ೪೩ ||

ಸ್ವಲಿಂಗಧಾರಣೇನೇತಿ ತತ್ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಚಕ್ರಲಾಂಛನಮ್ ।

ಶ್ರುತಿತಾತ್ಪರ್ಯಸಿದ್ಧಾರ್ಥೇ ವಿರೋಧಂ ಕುರ್ವತೀ ಸ್ತುತಿಃ || ೪೪ ||

ವಿರೋಧೇ ತ್ವನಪೇಕ್ಷಂ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯಮಾನತ್ವಮೇಷ್ಯತಿ ।

ಪವಿತ್ರಂ ತ ಇತಿ ಹೇಕಾ ಗೋವಿಂದುರ್ಬಿಭ್ರದಾಯುಧಮ್ || ೪೫ ||

ಯೇನ ದೇವಾಃ ಪವಿತ್ರೇಣ ಆತ್ಮಾನಂ ಪುನತೇ ಸದಾ ।

ತೇನ ಸಹಸ್ರಧಾರೆಣಾ ಪಾವಮಾನ್ಯಃ ಪುನಂತು ಮಾಮ್ || ೪೬ ||

ಇತ್ಯಾದೃಚಿ ಯಮುರ್ವೇದೇ ಲೋಕಸ್ಯ ದ್ವಾರಮಿತ್ಯಪಿ ।

ಚರಣಂ ಪೂತಮಿತಿ ಚ ತಥಾ ಸಾಮ್ನಿ ಸ್ಫುಟಂ ವಚಃ || ೪೭ ||

ನೇಮಿನಾ ತಪ್ತಸುತನುಃ ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದಿತಿ ।

ಉರುಕ್ರಮಾಂಕೈಃ ಸುಭಗಾ ವಯಮೇಭಿರಿಹಾಂಕಿತಾಃ || ೪೮ ||

ಇತ್ಯರ್ಥವರ್ಗತಂ ವಾಕ್ಯಂ ತಥಾ ಶ್ರುತಿಶಿರಸ್ಕಪಿ ।

ಅದ್ಯಾಪಿ ಗೌರವೈರ್ವಿಪ್ರೈಃ ಪಠ್ಯಮಾನೇ ಗುರೋರ್ಮುಖಾತ್ || ೪೯ ||

ಧೃತೋರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರಃ ಶ್ರಿತಸಚ್ಚಕ್ರಧಾರೀ ಹರಿಂ ಪರಮ್ ।

ಯೋ ಧ್ಯಾಯೇತ್ಸ ಮಹಾತ್ಮೇತಿ ಸ್ಪಷ್ಟಮರ್ಥಾಂತರೋಪ್ಪತ್ತಮ್ || ೫೦ ||

ಸಂತಿ ಸ್ತುತೀತಿಹಾಸಾದ್ಯಾಃ ಪುರಾಣಾನಿ ಚ ಕೋಟಿಶಃ ।

ಸುಧರ್ಶನಸ್ಯ ವಿವಾಂಸಾ ಕೃತಾ ಹ್ಯಸ್ಮತ್ಪುರಾತನೈಃ || ೫೧ ||

1 ಗಾಂ ಮಗ್ಧಮೋಹಾಮುಸತೀಂ ಚ ಭಾರ್ಯಾಂ ರೇಪಂ ಪರಾಧೀನವಶತ್ವಮಾಂ ಚ ।

ವಿತ್ರಂ ತ್ವತೀರ್ಥೀಕೃತಮಂಗವಾಚಂ ಹೀನಾಂ ಮಯಾ ರಕ್ಷತಿ ಮುಖಮುಖಿಃ ||

2 ಯಸ್ಯಾಂ ನ ಮೇ ವಾವನಮಂಗ ಕರ್ಮ ಪ್ರುತ್ಯುತ್ಪಾದಪ್ರಾಣನಿರೋಧಮುಷ್ಯ ।

ಲೀಲಾವತಾರೋಚ್ಚಿತಂ ನೃಪಾ ಸ್ಯಾದ್ವಂಧ್ಯಾಂ ಗಿರಂ ತಾಂ ಬಿಭೃಯಾನ್ ಭೀರಃ ||

- ತ್ರೀಮವ್ಯಾಗವತ(xii/11/19,20)

ತತ್ಪ್ರೋದ್ವೇತೇಷು ವಾಕ್ಯೇಷು ಕಥಮೇತೇಷು ಸಂಶಯಃ |
ಯದಿ ವಾಕ್ಯಂ ಸ್ವಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಾವಕ್ಷ್ಯನ್ ಪೂರ್ವಸೂದಯಃ || ೫೨ ||

ತರ್ಹ್ಯರ್ಚನೇಕಭೇದಾಯಾಂ ಕುತೋ ವಾಕ್ಯಂ ನಿಜೀಚ್ಛಯಾ |
ವ್ಯಾಕರಿಸ್ಯನ್ನತಿಸ್ವಪ್ನಮನರ್ಥಾಂತರಸಂಭವಮ್ || ೫೩ ||

ಪ್ರಾವರ್ತಂತ ಕಥಂ ಪೂರ್ವೇ ಸರ್ವೇಪ್ಯಾಸ್ತಿಕವತುಲಯಃ |
ಸೃಷ್ಟೈರ್ವಾಕ್ಯೈರ್ನ ಚೇತ್ ಸರ್ವವಿಷಯಃ ಸ್ಯಾಪ್ತನೋಕ್ತಿತಃ || ೫೪ ||

ಸ ವಕ್ತಿ ಸರ್ವಮಾಮ್ನಾಯಂ ರಕ್ಷಸಾ ಕೇನಚಿತ್ ಕೃತಮ್ |
ಪವಿತ್ರಂ ಚರಣಂ ಚಕ್ರಂ ಲೋಕದ್ವಾರಂ ಸುದರ್ಶನಮ್ || ೫೫ ||

ಪರ್ಯಾಯವಾಚಕಾ ಹ್ಯೇತೇ ಚಕ್ರಸ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನಃ |
ಪುರಾಣೋಕ್ತಿಯಂ ಚಕ್ರಂ ಪವಿತ್ರಾದ್ಯಾಬ್ಧಿಯನ್ಯಾಹ ಹಿ || ೫೬ ||

ಮರ್ತ್ಯಾನುಶಾಸನಂ ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಕಿಂ ಪುನಃ ಸ್ಮಾರ್ತಶಾಸನಮ್ |
ಪವಿತ್ರತ್ವಾಯತೇ ಲೋಕಾನಿತಿ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಸಂಭವಾತ್ || ೫೭ ||

ಯೋಗರೂಢಿಬಲಾಯಾತಾ ಪವಿತ್ರಾದ್ಯಾ ಸುದರ್ಶನೇ |
ಇಮಾಂ ಶ್ರುತಿಮುಪಾದಾಯ ಪುರಾಣಾನ್ಯೇವ ಸರ್ವಶಃ || ೫೮ ||

ಪ್ರಮಾಣಯಂತಿ ಸ್ತೋತ್ರೇಽಪಿಂಸ್ತಪ್ತಚಕ್ರಾಂಕಧಾರಣೇ |
ಅತೋಽನ್ಯಾರ್ಥಃ ಶ್ರುತೇರಪ್ಯಾಃ ಕಥಂ ರಕ್ಷೋ ಮನೀಷಿಭಿಃ || ೫೯ ||

ಸತಿ ನೇತಂ ಮಾರ್ಗಸ್ಯ ಕಿಮಂಧೋಕ್ತಃ ಕ್ರಮೋ ಭವೇತ್ |
ಪವಿತ್ರಪದನಿರ್ದಿಪ್ತಮರ್ಥಂ ವೇದಸ್ತವೇವ ಹಿ || ೬೦ ||

ಸಹಸ್ರಧಾರನಾಮೋಕ್ಷಾ ಚಕ್ರತ್ವಂ ಸ್ವಪ್ನಯತ್ಯಹೋ |
ಷಟ್ಕೋಗತ್ವಾಭಿಧಾಂ ಚಕ್ರಚ್ಛಾಯಾಮದ್ಯಾವ್ಯವಾದವತ್ || ೬೧ ||

ಕುಶಗ್ರಂಥಿರಪಿ ಹ್ಯಾಸೀತ್ಪವಿತ್ರಾಪ್ನೋ ಮಹೀತಲೇ |
ಯಥಾ ಚಿತ್ರಸ್ತಪಿಂಹಸ್ಯ ಸಿಂಹಸಾದ್ವರ್ಯಮಾತ್ರತಃ || ೬೨ ||

ಸಿಂಹತಾಯಾಂ ಮುಖ್ಯಸಿಂಹೋ ವನ್ಯ ದಿವೇತಿ ನಿರ್ಣಯಃ |
ತಥಾ ಪವಿತ್ರನಾಮೈತಚ್ಚಕ್ರಸ್ಯೇವೇತಿ ಗಮ್ಯತೇ || ೬೩ ||

ಷಟ್ಕೋಗತಾ ಸರ್ವಮತೇ ಚಕ್ರಸ್ಯೇವ ಹಿ ಲಕ್ಷಣಮ್ |
ಅಗಮೋಕ್ತಂ ಪವಿತ್ರಂ ಚ ಷಟ್ಕೋಗಗ್ರಂಥಿತೋಽಭವತ್ || ೬೪ ||

ಅತೋಽನ್ಯಾರ್ಥಕಥಾ ವಾತಾಹತಾ ಶುಷ್ಕಲತಾಫವತ್ |
ತತ್ಪವಿತ್ರಮಿದಂ ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಯತ್ನಂ ಪರ್ಯೇಷಿ ವಿಶ್ವತಃ || ೬೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರುತ್ಯುದಿತಂ ವಿಷ್ಣುವ್ಯಾಪ್ತಾ ವ್ಯಾಪ್ತತ್ವಮೇವ ಚ |
ಚಕ್ರಸ್ವಪ್ನೋಚಿತಂ ವಿಪ್ರಕುಶಸ್ಯಾತ್ಮಂತಃಪಾಧಿತಮ್

|| ೬೬ ||

ಪ್ರಾಕೃತಸಕ್ತಪವಿತ್ರೇಣ ತಪ್ತಾತಪ್ತತ್ವಮಿಷ್ಯತೇ |
ಪಂಚಾಗ್ನಿಕೃತತಾಪೋಕ್ತೌ ದೂಷಣದ್ವಯಮಾಗತಮ್

|| ೬೭ ||

ಪ್ರಸಕ್ತಸ್ಯ ಪರಿತ್ಯಾಗೋ ಹ್ಯಪ್ರಸಕ್ತಪರಿಗ್ರಹಃ |
ಆಮತ್ಸೋಕ್ತ್ಯಾ ತಪ್ತಚಕ್ರದಾಹಾಭಾವೋ ಹಿ ದೂಷ್ಯತೇ

|| ೬೮ ||

ಅಗ್ನಿದೂರಸಮಿಪಸ್ತವಸ್ತುನ್ಯಾತ್ಮತ್ವಸಾಮ್ಯತಃ |
ಶ್ರುತಾಸ ಇತಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥಾ ದಾಹವಂತೋ ನ ತಾಪಸಾಃ

|| ೬೯ ||

ಪಾದೋಕ್ತೌ ಸ್ಯಾತ್ ಪವಿತ್ರೇಣೈತೈಕದ್ವೈಧ್ಯಂ ಪದಾಂತರಮ್ |
ಚಕ್ರಂ ಪ್ರಯುಜ್ಯ ನಿವಿಡಂ ತಮೋ ನಿರ್ಭಿದ್ಯ ರಂಧ್ರತಃ

|| ೭೦ ||

ಅನಂತಾಸನಲೋಕಂ ಸ್ವಂ ಪ್ರಾಪ ಕೃಷ್ಣಃ ಸಹಾರ್ಮನು |
ಇತಿ ಪೌರಾಣಿಕಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಲೋಕಸ್ಯ ದ್ವಾರತಾಪಿ ಚ

|| ೭೧ ||

ಚಕ್ರಸ್ವಪ್ನೋಚಿತಾನ್ಯತ್ರ ಶಕ್ಯೋಽತೋಽರ್ಥೋ ನ ಶಂಕಿತುಮ್ |
ಅಪಿ ಚಾರ್ಥದ್ವಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸಮಾಪ್ತಿಕಾರ್ಥಸಾಧಿಕಾ

|| ೭೨ ||

ತತ್ಪುರಾಣಸಮಾಖ್ಯಾನಾರ್ಥೋಽಯಮವಧಾರ್ಯತೇ |
ಮಾಮಾಂಸಾಭಿಧವಿಹ್ಯತಸೀಮಾಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕಾರಿಭಿಃ

|| ೭೩ ||

ಯದ್ಯಪ್ಯಾಮ್ನಾಯಮಾರ್ಗೇಽಪ್ಯಿನ್ ವಕ್ತುಂ ಲಕ್ಷು ಚ ಶಕ್ಯತೇ |
ತಥಾಪ್ಯಲ್ಪರಣೋದ್ಯೋಗೇ ಯೋದ್ಯುಃ ಶೂರಸ್ಯ ನೋಚಿತಮ್
ಮಹಾಪ್ರಾಕಾರಕರಣಮಿತಿ ಮತ್ಸೋಪರಮ್ಯತೇ

|| ೭೪ ||

ಕುಮತಧ್ಯಾಂತನಿರ್ಭದಿ ಸ್ವಮತಾಂಭೋಧಿಸಂಭ್ರಮಃ |
ಹಯಗ್ರೀವೋಲ್ಲಸಚ್ಚಂದ್ರಪಾದಃ ಖೇದಾಪಹೋಽಸ್ತು ನಃ

|| ೭೫ ||

ಹಯಗ್ರೀವಪದದ್ವಂದ್ವಚಿಂತನಾಸಕ್ತಚೇತಸಾ |
ಯತಿನಾ ವಾದಿರಾಜೇನ ಚಕ್ರಸ್ತುತಿರಿಯಂ ಕೃತಾ

|| ೭೬ ||

|| ಇತಿ ಶ್ರೀವಾದಿರಾಜಯತಿಕೃತಾ ಚಕ್ರಸ್ತುತಿಃ ||

ತ್ವಮಗ್ನಿಭಗವಾನ್ ಸೂರ್ಯಸ್ವಂ ಕೋಮೋ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಪತಿಃ
ತ್ವಮಾಪಸ್ವಂ ಕ್ಷಿತಿವೈರ್ಯಮ ವಾಯುರ್ಮಾತ್ರೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ

ಸುದರ್ಶನ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಸಹಸ್ರಾರಾಚ್ಯುತಪ್ರಿಯ ।
ಸರ್ವಾಸ್ತೃಭಾತಿನ್ ವಿಪ್ರಾಯ ಸ್ವಸ್ತಿ ಭೂಯಾದಿದೃಶತೇ

ತ್ವಂ ಧರ್ಮಸ್ವಂ ಧೃತಿಃ ಸತ್ಯಂ ತ್ವಂ ಯಜ್ಞೋಽಖಿಲಯಜ್ಞಭುಕ್
ತ್ವಂ ಲೋಕಪಾಲಃ ಸರ್ವಾತ್ಮಾ ತ್ವಂ ತೇಜಃ ಪೌರುಷಂ ಪರಂ

ನಮಃ ಸುನಾಭಾಖಿಲಧರ್ಮಸೇತವೇ
ಹೃದರ್ಮಶೀಲಾಸುರಧೂಮಕೇತವೇ ।
ತ್ವೈಲೋಕೈಗೋಪಾಯ ವಿಶುದ್ಧವರ್ಚಸೇ
ಮನೋಽವಾಯಾದ್ಭುತಕರ್ಮಣೇ ಗೃಣೇ

ತ್ವತ್ತೇಜಸಾ ಧರ್ಮಮಯೇನ ಸಂಹೃತಂ
ತಮಃ ಪ್ರಕಾಶಶ್ಚ ದೃಶೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್ ।
ದುರತ್ಯಯಸ್ತೇ ಮಹಿಮಾ ಗಿರಾಂ ಪತೇ
ತ್ವದೂಪವಂತತ್ಸದಸತ್ವರಾವರಮ್

ಯದಾ ವಿಸ್ಪೃಷ್ಟಸ್ವಮನಂದನೇನ ವೈ
ಬಲಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋಽಪಿತ ದೈತ್ಯದಾನವಮ್ ।
ಬಾಹೂದರೋರ್ಮಂಘ್ರಿಶಿರೋಧರಾಣಿ
ವ್ಯಕ್ಲನ್ನದಸ್ರಂ ಪ್ರಧನೇ ವಿರಾಜಸೇ

ಸ ತ್ವಂ ಜಗತ್ಪ್ರಾಣಾ ಖಿಲಪ್ರಪಾಣಯೇ
ನಿರೂಪಿತಃ ಸರ್ವಸಹೋ ಗದಾಭೃತಾ ।
ವಿಪ್ರಾಯ ವಾಸ್ಮತ್ಕುಲದೈವಹೇತವೇ
ವಿಧೇಹಿ ಭದ್ರಂ ತದನುಗ್ರಹೋ ಹಿ ನಃ

ಯದ್ವಸ್ತಿ ದತ್ತಮಿಪ್ಪಂ ವಾ ಸ್ವಧರ್ಮೋ ವಾ ಸ್ವನುಷ್ಠಿತಃ ।
ಕುಲಂ ನೋ ವಿಪ್ರದೈವಂ ಚೇದ್ವಿಜೋ ಭವತು ವಿದ್ವರಃ ॥

ಯದಿ ಮೇ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರೀತಃ ಏಕಃ ಸರ್ವಗುಣಾಶ್ರಯಃ ।
ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಭಾವೇನ ದ್ವಿಜೋ ಭವತು ವಿದ್ವರಃ ॥

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀ ಅಂಬರೀಷಕೃತಾ ಸುದರ್ಶನಸ್ತುತಿಃ (ಭಾಗವತ ix 5)

ಐತರೇಯ ಪ್ರಕಾಶನ ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ

ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಮಹಾಸಂಪೋಷಕರು :

ಶ್ರೀ ವಿ.ಕೆ. ರಾಮರಾಯರು, ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ
ಡಾ|| ಎ.ಎಸ್. ರಾವ್, ಎಂ.ಡಿ., ಎಫ್.ಆರ್.ಸಿ.ಎಸ್.(ಸಿ)
ಶ್ರೀ ಎ. ಸತ್ಯಬೋಧರಾವ್, ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ
ಡಾ|| ಎ. ಪ್ರಭಂಜನಾಚಾರ್ಯ, ವ್ಯಾಸನಕೆರೆ

ಮಹಾಸಂಪೋಷಕರು :

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಗೋಪೀನಾಥ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಎಂ.ಕೆ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಒ.ಎಸ್. ಹರಿರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಎ. ಮಾರುತಿರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಡಿ.ಕೆ. ರಾಘವೇಂದ್ರಪ್ರಸಾದ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಾಣೇಶರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಆರ್.ಹೆಚ್. ಮಠದ್, ಬೆಳಗಾವಿ
ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪ್ರಭಾಕರರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ವಸಂತಕುಮಾರ್ ಪರಿಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಬಿ.ವಿ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಎಂ.ವಿ. ಕಲಘಟ್ಟಿ, ಬೆಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು